

۱ آذرماه ۱۳۵۷ شمسی (۲۵۳۷)
 ۲۱ ذیحجه ۱۳۹۸ هجری قمری
 ۲۲ نوامبر ۱۹۷۸ میلادی
 ۴ شنبه

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز چهارشنبه (۱) آذرماه ۱۳۵۷ شمسی

فهرست مطالب:

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- ۲- بیانات نخست وزیر راجع به سوءتفاهم در جلسه قبل.
- ۳- ادامه بحث درباره برنامه دولت تیمسار ارتشبد غلامرضا ازهاری.
- ۴- تقدیم سؤال از دولت بوسیله آقای دکترحسین طیب.
- ۵- طرح و تصویب پیشنهاد کفایت مذاکرات راجع به برنامه دولت.
- ۶- بیانات نخست وزیر.
- ۷- تقدیم تذکره دولت بوسیله آقایان: حبیب بهار- پروفیسور بقمانی و صوری بزدی - عنایت الله قائمی- عزیزالله قوامی.
- ۸- اخذ رأی اعتماد نسبت به دولت تیمسار ارتشبد غلامرضا ازهاری.
- ۹- طرح و تصویب گزارش کمیسیون محاسبات راجع به طرح قانونی اصلاح ماده ۴ بودجه سال ۲۵۳۷ (۱۳۵۷) مجلس شورای ملی.
- ۱۰- قرائت چند طرح.
- ۱۱- پایان جلسه.

جلسه ساعت نه و ده دقیقه صبح بریاست آقای دکتر جواد سعید تشکیل شد

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- رئیس- وارد دستور می شویم ادامه بحث درباره برنامه دولت مطرح است جناب نخست وزیر فرمایشی دارید بفرمائید.
- نخست وزیر (تیمسار ارتشبد ازهاری) - بطوریکه نمایندگان محترم مجلس اطلاع دارند بنده اولین مرتبه ای که آمدم در این ساحت مقدس دیروز بود که دولت را میخواستم معرفی کنم و قیلاً هیچوقت در این محوطه نبودم و مقررات مجلس شورای ملی را وارد نبودم چون تمام دوران مشغول امورات ارتشی بودم و متأسفانه دیروز بعد از ۷ ساعت نشستن در اینجا و گوش کردن به بیانات موافقین و مخالفین و واقعاً با کمال دقت مثل یک شاگرد
- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- رئیس- اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.
- (بشرح زیر خوانده شد)
- خانمها و آقایان: اردلان- جعفرنای- دکتر ابوالهدی- الداغی - دکتر برومند- بزرگ زادم- دکتر بقائی - پزشکی- توتونچیان- رضوانی- ریاضی- ساگنیان- سید کلال سیدی- صحرائی- صفری پور- طباطبائی- فلاح مقدم- کیوان- مافی- میراشاری- حیدری- هما زاهدی.
- ۲- بیانات نخست وزیر راجع به سوءتفاهم در جلسه قبل.

مدرسه‌ای که از محضر ایستادگان خودش استفاده بکند (احسن است) من شخصاً نکات مهم را یادداشت می‌کردم برای اینکه واقعاً استفاده بکنم علاوه بر اینکه این مأموریت را به بعضی از وزرای خودم داده بودم و خواهش کرده بودم که هر نماینده‌ای چه مخالف وجه موافق مطلبی که بیان می‌کند یادداشت کند چون واقعاً نماینده‌ای که می‌آید پشت این تریبون اظهار میکند این یک هدیه دارد که دولت را متوجه کند و بایستی ترتیب اثر داده شود می‌خواهم عرض کنم بعلمت عدم آشنائی به تذکر و استیضاح که فرقتش را من نمی‌دانستم چون سرباز هستم نه سیاستمدار که بخواهم فکر فردای خود باشم من سربازم و بفکر امروز مملکت هستم آمده‌ام بفرمان همایونی که در مملکت امنیت برقرار کنم.

عباس میرزائی - بهترین سرباز شاهنشاه هستید.
مهندس صابئی - همه برای تیمسار احترام قائل هستیم.
نخست وزیر - اگر بما رأی اعتماد بدهید با رأی اعتماد شما ما این مملکت را از این وضعیتی که همه ما آشنا هستیم بیرون می‌آوریم بنابراین یکی از آقایان محترم که بسیار هم رفیق من بود و چقدر ارادت با او داشتم فکر کردم که هنوز بمن رأی اعتماد نداده می‌خواهد مرا استیضاح کند (خنده نمایندگان) گفتن لابد مرا نمی‌خواهند گفتن می‌روم حضور اعلیحضرت شاهنشاه استعفا بکنم رأی اعتماد هم نمی‌خواهم بنابراین بنده این موضوع را لازم دانستم که بعضی حضار محترم بزرسانم. و واقعاً آنچه را که از قلب است و مانند یک سرباز عرض کردم (احسن است).

۳- ادامه بحث درباره برنامه دولت تیمسار ارتشید غلامرضا ازهری.

رئیس - از توضیحات صمیمانه جناب نخست وزیر تشکر می‌کنم و بهرجلالت بحث هر برنامه دولت ادامه دارد از نمایندگان محترم خواهش می‌کنم رعایت نظم جلسه را بفرمایند. جناب اخلاق پور بفرمائید.

طغیانی - آقای اخلاق پور از تیمسار تشکر کنید.
اخلاق پور - با اجازه مقام ریاست معظم مجلس شورای ملی بنده نمی‌دانم از کجا شروع کنم (عده‌ای از نمایندگان از اول) از اینکه دیشب بهنگام ایراد نطق اینجانب وضعی بوجود آمد که من تجربه تشنج مجلس گردید متأسفم و شاید شدیدترین تشنجی بود که در این سه سال بوقوع پیوست

البته ما باید سعی کنیم با رعایت آئین نامه داخلی مجلس حرمت مجلس را کاملاً مرعی و ملحوظ بداریم (احسن است) چنانچه فردی بعنوان مخالف صحبت می‌کند طبق ماده ۷۲ آئیننامه داخلی مجلس که مقرر میدارد قطع کلام ممنوع است صبر و حوصله داشته باشیم و اگر صحبتی داشته باشید بگذارید که ناطق صحبتش را با تمام برساند و اگر ما با گفتار او مخالف باشیم بموجب یادداشت یا اجازه مقام ریاست در پشت تریبون قرار بگیریم و درصدد جوابگویی آن قسمت از نطقی که مورد ایراد قرار گرفته است برآئیم نه اینکه بر خلاف آئین نامه درصدد قطع کلام و گفتار ناطق برآئیم این صحیح نیست طبق ماده ۶۰ حفظ نظم جلسات با ریاست محترم مجلس است طبق ماده ۷۰ آئیننامه داخلی خروج از موضوع و از آثار آن چنانچه جناب رئیس تشخیص دهند که نماینده‌ای از موضوع خارج میشود با تذکر خواهند داد و تذکر آقایان نمایندگان بموجب ماده ۷۰ تجویز نگردیده است دیشب ساعت شش و سی دقیقه بعد از ظهر بنده در اطراف برنامه دولت صحبت می‌کردم در نظر داشتم که از نظر اعاده حیثیت مجلس و مجلسیان درصدد دفاع برآیم که چگونه در خارج مجلس را غیرملمی تشخیص داده بودند و نمایندگان مجلس هم که نمایندگان برگزیده مردم هستند مورد قبول قرار نگرفته بودند بهرحال بنده نمی‌خواهم که بیشتر در این باره صحبت کنم زیرا خود آقایان متأسفانه حاضر نشدند که از حیثیتشان دفاع کنم.

چند نفر از نمایندگان - حالا بفرمائید.
اخلاق پور - بعد از اینکه دیشب از تریبون پائین آمدم و یکی از دوستان صمیمی بنده که امروز صبح هسّم اورا دیدم بقیه مرا گرفت و جنابان عباس میرزائی و سیفی و طغیانی دست بنده را گرفتند و از جلسه خارج و استعالت دادند من از آنها تشکر و قدر دانی کردم و از فرد فرد خانمها و آقایان چنانچه اسائه ادبی شده باشد معذرت می‌خواهم بهرحال اینها نکاتی است که باید ذرا اینجا گفته شود وظیفه هریک از ما این است که هرگاه در خارج هم باین مجلس اسائه ادب بشود باید از آن دفاع کنیم من آنشب درصدد توضیح همین مطلب بودم که مورد اعتراض عده‌ای از آقایان قرار گرفتم. من بهیچوجه کینه‌توز نیستم و کینه‌ای در دل ندارم (آفرین) و از طرفی نهایت احترام را برای مقام محترم ریاست مجلس و مجلسیان قائم که در لحظه حساس و متشنج بمن تذکر ندادند زیرا تشخیص دادند که من درجهتی قرار گرفتم که در حفظ حقوق فرد فرد

نمایندگان و در حفظ ساحت مقدس مجلس صحبت می‌کردم من از ایشان هم صمیمانه متشکرم آقایان شاید بدانند در این سه سال که وارد چهارمین سال شده‌ایم من بارها تذکر داده‌ام باستناد آئیننامه داخلی و شاید از قانون اساسی هم بارها دفاع کرده باشم و از قانون اساسی و آئیننامه داخلی شاید تاکنون عدول نکرده باشم و اگر از حدود قانون اساسی یا آئیننامه داخلی مجلس که مورد قبول فرداً فرد ما قبول مردم ایران است عدول شده باشد باید تذکر داده شود.

چند نفر از نمایندگان - بفرمائید فرمایش خود را بکنید.
اخلاق پور - بهرحال از اینکه دیشب من خانمها و آقایان را ناراحت کردم معذرت می‌خواهم ولی در موضع خودم حق داشتم که از مجلس و موقعیت حساس مملکت دفاع کنم. بدو از فرمایشات تیمسار معظم ارتشید ازهری که با خلوص نیت و با کمال صراحت در پشت این تریبون قرار گرفتند و اظهار داشتند که فرق بین تذکر و استیضاح را نمی‌دانند متشکرم ایشان قابل احترام هستند و من نهایت احترام را برای ایشان قائم.

دکتر تجدد - بزرگ منشی نشان دادند.
دکتر طبیب - آقای اخلاق پور هم بزرگ منشی نشان دادند.

اخلاق پور - و اما فرق است بین سیاستمدار و کسیکه کشور را اداره می‌کند و هر کس باید در موضوع خودش قرار بگیرد و در برنامه پودجه جناب هویدا بود که بنده نسبت به وزیر دادگستری وقت جناب دکتر صدر ایراد گرفتم و گفتم ایشان اطلاعات قضائی ندارند نباید وزیر دادگستری بشوند و جناب هویدا اظهار داشتند که اطلاعات لازم نیست! بلکه گفتند که هر فردی بوزارت منصوب میشود باید اطلاعات سیاسی داشته باشد.

یودی - کثافت کاریها کردند.
اخلاق پور - معلوم نیست که چرا تیمسار ارتشید ازهری که مقدّمش گرامی است انجام امور سیاسی را متقبل شده‌اند و اینکه به ادامه بحث دیشب می‌پردازم.

نظریه جناب آقای دکتر سنجابی استاد مسلم که من برای ایشان احترام خاصی قائل هستم سوالات و ایرادات زیادی را در بر دارد اولاً اگر نمایندگان مجلسین منصوب از طرف دولت باشند باید دید که دولت بچه طریق آنها را منصوب نموده است در این باره توضیحی ضمن اقامه دلائل متقن داده نشده است ثانیاً چنانچه معتقد بودند که مجلس رسمی و مردمی نیست و نمایندگان آن منصوب

از طرف دولت بوده‌اند چرا در همان اوائل انجام امر انتخابات و شروع بکار مجلس درصدد انتشار اعلامیه‌ای بر نیامدند مردم را بچنین وضعی آگاه نساختند آیا تأخیر در چنین اظهار نظری سهل انگاری و پشت پا زدن بوجودان نیست؟ ثالثاً اگر در همان اوائل انتخابات نمایندگان مجلسین اعلامیه یا بیانیه‌ای از طرف معظم له یا جبهه ملی منتشر گردیده باشد من از آن بی‌اطلاعم چنانچه اقدام بچنین عملی شده و حضار محترم و یا افراد دیگر از انتشار چنین بیانیه یا اعلامیه‌ای اطلاع دارند با ارائه آن من از این ایراد انصراف حاصل خواهم نمود. رابعاً بنا بر اصول مسلمه حقوقی اصل بر صحت است مگر خلاف آن ثابت شود طبق سوابق و مدارک موجود مخصوصاً حضور رأی دهندگان در پای صندوقها و وجود امضاء و اثر انگشت آنان در اسناد و مدارک مسلم الصدور خود اقراری دلیل است بر صحت انتخابات و حضور نمایندگان در مجلسین: خامساً جناب دکتر سنجابی که در مصاحبه مطبوعاتی مورد بحث فرموده‌اند وقتی هنگامیکه ما نمی‌توانستیم هیچگونه فعالیت سیاسی بکنیم خودمان را از آلودگی به اعمال ناشایست این حکومت و حزب ساختگی آن برکنار میداشتیم. با اینکه جناب دکتر و سایر اعضا جبهه ملی هیچگونه دخالت و فعالیتی نداشته‌اند از کجا پی برده‌اند که در تمام نقاط کشور بلااستثناء انتخاباتی از طریق اخذ آراء مردم صورت گرفته و نمایندگان بنا بر میل و اراده دولت بنمایدگی منصوب شده‌اند جناب آقای دکتر سنجابی برای اثبات این قسمت از ادعای خود چه مدارک و دلائلی داشته و یا دارند و اگر دلائل و مدارکی داشته‌اند چرا از افشاء و بیان آن خودداری فرموده‌اند چون در جهت اثبات مورد ادعای خود دلائل و مدارکی اقامه و ابراز ننموده‌اند پس نتیجه گرفته میشود که ادعای ایشان بلا دلیل و واهی تلقی و در واقع این اظهار نظر که نوعی توهین محسوب میشود در شان مقامی و موقعیت اجتماعی فردی که دارای عالی‌ترین مدارج علمی بوده و رهبری جبهه ملی را بعهده دارند نیست و جناب آقای دکتر سنجابی در جای دیگری از مصاحبه مطبوعاتی خود فرموده‌اند که فقط اعضا ساختگی حزب رستاخیز میتوانسته‌اند وسیله دولت بعنوان نمایندگان مجلسین منصوب شوند نه اعضا، سایر احزاب سیاسی و یا افراد عادی اگر این قسمت از نظریه جناب آقای دکتر سنجابی را صحیح بدانیم و فقط نقش دولت را در انتصاب نمایندگان مجلسین مؤثر بدانیم لازم می‌آید که غیر از اعضا حزب باضطلاح ساختگی

رستاخیز کسی دیگر از طرف سایر احزاب سیاسی و یا افراد عادی بنماینده‌گی منصوب نشود در صورتیکه دیدیم که جناب آقای دکتر لطف‌الله رئیس که از طرف حزب رستاخیز بعنوان کاندیدا معرفی نشده بودند مستقلاً کاندیدا و بر اثر اراده مردم حوزه انتخابیه‌اش بنماینده‌گی مجلس شورای ملی برگزیده شدند آیا منطقی عقلائی و قابل پذیرش خواهد بود که در یک جا مردم در انتخاب وکیل خود آزادانه دخالت داشته باشند و در جاهای دیگر دولت سایر نمایندگان را باصطلاح منصوب بدارد و ملت در انتخاب آنها نقش نداشته باشد به حق چون انتخابات آزاد بود اگر جناب دکتر سنجابی و یا اعضائی از جبهه ملی کاندیدا میشدند در صورت احراز اکثریت آراء مانند جناب آقای لطف‌الله رئیس انتخاب میشدند این صحیح نیست که آدمی در صدد تخطئه برآید و حقایق را قلب ماهیت نماید.

جناب دکتر سنجابی در مصاحبه مطبوعاتی بشرح مندرج در روزنامه مورخ بیست و هشتم به‌مه‌ماه ۱۳۵۷ کیهان تحت عنوان: راه حل نظامی ایران را ناپود میکند چنین فرموده‌اند: «میهن ما لحظات حساس و بسیار قابل مطالعه‌ای را در تاریخ خود میگذراند رویدادها و مسائل آنقدر متعدد است که باید هر دقیقه منتظر موضوع تازه‌ای بود در چنین شرایط حساس تنها دوره حل برای رویارویی با مشکلات موجود است راه حل نظامی و راه حل دموکراسی راه حل نظامی ایران را به ناپودی میکشاند و نه تنها هیچ مشکلی را حل نمیکند بلکه به نیت‌ها و مشکلات موجود می‌افزایند بدون تردید این اظهار نظر جناب استاد کریم سنجابی مورد تأیید است و برای این نظریه استاد ارزش خاص و احترام زائد‌الوصفی قائل هستم و فکر میکنم طرفداران حکومت مشروطه و دموکراسی جز این پاینده نظر دیگری نداشته باشند زیرا مسلم است که توسل به حکومت نظامی آزادی قلم و بیان را از بین می‌برد و کسی را جرات و یارای آن نیست که دم از آزادی و دموکراسی بزند و حکومت نظامی کمتر از حکومت استبدادی نیست و جناب دکتر سنجابی در جای دیگری از گفتار خود فرموده‌اند: مگر میشود در شرایط حکومت نظامی و در شرایطی که هر روز هراعت خیزان بر خیزد نظامی و قتل و جرح مردم در گوشه و کنار ایران بگوشش و به برقراری دموکراسی و پیشبرد آن دلخوش بود؟ در شرایط حکومت نظامی چگونه میتوان انتخابات آزاد برگزار کرد و ارگان‌های دموکراتیک را در جامعه مستقر کرد؟ آیا این حکومت‌های نظامی که در شهرها مستقر هستند دولتی در دولت

نیستند و مشکلاتی برای راه حل‌های منطقی بوجود نمی‌آورند ما پیشبرد و استقرار دموکراسی را در شرایط حکومت نظامی غیر ممکن و ضد تمام تجربه‌های تاریخی می‌دانیم ما معتقدیم دموکراسی تنها در شرایط دموکراتیک بدون حضور نظامی‌ها معنی میدهد و جز این دموکراسی معنی ندارد به همین منظور نخستین راه حل لغو حکومت نظامی در سراسر ایران و قبول صادقانه اشتباهات و نابسامانی‌های گذشته در پیشگاه ملت است و هشدار دیگر من این است که تجربه ناموفق ۲۵ سال گذشته را بار دیگر تکرار نکنیم... بطوریکه همکاران ارجمند و حضار گرامی آگاهی یافند جناب دکتر سنجابی که خود معتقدند در شرایط حکومت نظامی برقراری دموکراسی و پیشبرد آن ممکن نیست و حکومت نظامی را دولت در دولت میدانند خودشان چگونه در زمان دولت مرحوم دکتر محمد مصدق بحکومت نظامی بر اساس لایحه قانونی مصوب ۲۳ مرداد ۱۳۳۱ در هشت محل از منطقه خوزستان (آبادان، گچساران، آغاچاری، بندر معشور، هفتگل، مسجد سلیمان، لالی، خرمشهر) و برقراری حکومت نظامی بموجب ماده واحده مصوب ۱۰ آبان ماه ۱۳۳۱ در تهران و حومه تن در دادند آیا عقلائی و منطقی است که برقراری حکومت نظامی در حال حاضر مانع از برقراری حکومت دموکراسی بوده و دولت در دولت محسوب ولی برقراری حکومت نظامی در زمان دولت مرحوم دکتر محمد مصدق که جناب دکتر سنجابی هم در آن زمان نماینده کرمانشاه در مجلس شورای ملی بودند و بر آن صحنه گذاردند مانع از پیشرفت دموکراسی نبوده و دولت در دولت هم محسوب نمی‌شده است!

طبق اصل بیست و ششم متمم قانون اساسی، قوای مملکت ناشی از ملت است طریقه استعمال آن قوا را قانون اساسی معین می‌نماید. طبق این اصل که در اصطلاح حقوقی و سیاسی باصل حاکمیت ملی معروف میباشد بدون تردید بوجود آورنده قوای مملکتی خود ملت بوده فرد یا افراد معدودی قادر نیستند که چنین قوایی را بوجود آورند و طبق اصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی قوای مملکتی به سه شعبه تجزیه میشود. اول قوه مقننه که مخصوص است بوضع و تهنید قوانین و این قوه ناشی میشود از اعلیحضرت شاهنشاهی و مجلس شورای ملی و مجلس سنا دوم قوه قضائیه و حاکمیه که عبارت است از تمیز حقوق و این قوه مخصوص است به محاکم شرعیه در شرعیات و به محاکم عدلیه در عرفیات، سیم قوه اجرائیه که مخصوص پادشاه است... و طبق اصل بیست و هشتم متمم قانون اساسی قوای ثلاثه مزبور همیشه از یکدیگر

متناز و منفصل خواهد بود، از توجه بمندرجات اصول یاد شده هیچک از قوای سه گانه یعنی قوای مقننه و قضائیه و مجریه مجاز نیستند که در یکدیگر دخالت نمایند روی این اصل نه دولت میتواند در قوه مقننه دخالت و وظایف آنرا انجام دهد و نه قوه مقننه ذیحق خواهد بود که تمام یا قسمتی از اختیارات قانونگذاری خود را بدولت تفویض و یا در امور اجرائی دخالت نماید و بر اساس مقررات قانون اساسی و متمم آن نمایندگان مجلس نیز حق ندارند تمام یا قسمتی از اختیارات قانونی خود را در جهت قانونگذاری به نماینده یا نمایندگان دیگر تفویض نماید زیرا در قانون اساسی و متمم آن از طرف موکلین حق توکیل بغیر به نمایندگان داده نشده و آنها هم نمی‌توانند از چنین اختیاری برخوردار گردند از تاریخ برقراری حکومت مشروطه بارها بعضی از دولت‌ها از مجلسین کسب اختیاراتی نموده‌اند و لوائح خود را فقط از طریق کمیسیونها یا رأساً تصویب و پس از مدتی آزمایش آنها را جهت تصویب نهائی به مجلسین تسلیم می‌نمایند و محققاً اقدام باین طریق محمل قانونی نداشته مخالف قانون اساسی و متمم آن میباشد، حال ببینیم که در زمان نخست وزیر مرحوم دکتر مصدق پیشوای جبهه ملی چه وقایعی برخلاف قانون اساسی و متمم آن رخ داده است — مرحوم دکتر محمد مصدق جهت تهیه و تصویب لوائح قانونی توسط خود برخلاف قانون اساسی و اصل تفکیک قوا شش ماه اختیار از مجلس درخواست نمود و مجلس شورای ملی هم که جناب آقای دکتر سنجابی نماینده‌گی آنرا داشتند بدون رعایت اصول هفتم و بیست و هفتم متمم قانون اساسی بموجب ماده واحده مصوب ۱۲ مرداد ۱۳۳۱ اختیاراتی برای قانونگذاری بدست شش ماه بوی تفویض کرد که اینک عین ماده واحده مصوب ۱۲ مرداد ۱۳۳۱ برای استحضار همکاران ارجمند اعلام میشود.

ماده واحده — بشخص آقای دکتر مصدق نخست وزیر اختیار داده میشود که از تاریخ تصویب این قانون تا مدت شش ماه لوائحی که برای اجرای ماده گانه برنامه دولت ضروری است... تهیه نموده و پس از آزمایش آنها رانتهی در ظرف شش ماه که مدت این اختیارات است تقدیم مجلس نمایند و تا موقعی که تکلیف آنها در مجلس معین نشده لازم‌الاجراء است نایب رئیس مجلس شورای ملی — احمد رضوی، اختیارات حاصله مجدد بموجب ماده واحده مصوب ۳ دیماه ۱۳۳۱ برای یک سال دیگر

تمدید شده است و در خلال این مدت‌ها مرحوم دکتر مصدق نخست وزیر وقت بر اثر اختیارات حاصله شخصاً لوائحی تهیه و تصویب و اجراء نموده و در واقع هم قانونگذار بوده و قانون تصویب میکرد و هم قوه مجریه بود و قوانینی را که خود تصویب میکرد شخصاً مصوبه خود را اجرا مینمود این کسب اختیارات اولاً برخلاف اصل هفتم متمم قانون اساسی بوده است زیرا با بدست آوردن قسمتی از وظائف و اختیارات مجلسین موجب گردید که جزئی از اساس مشروطیت برای یک سال و نیم تعطیل گردد ثانیاً بطوریکه استدلال گردید اصولاً وضع و تهنید و تصویب قوانین مربوطه راجع است بمراجع قید شده در قسمت اول اصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی نه مرجع دیگری و کسب اختیارات از طرف مرحوم دکتر محمد مصدق و تفویض اختیارات از ناحیه مجلسین به آن مرحوم جهت انجام وظایف قانونگذاری برخلاف قسمت اول اصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی بوده است. ثالثاً عمل مرحوم دکتر مصدق برخلاف اصل بیست و هشتم متمم قانون اساسی است که راجع به تفکیک قوا بوده است و بی شک جناب آقای دکتر سنجابی که فعلاً دم از قانون اساسی می‌زنند در تفویض اختیارات به مرحوم دکتر مصدق دخالت داشته اند در قسمت اخیر قسمت اول اصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی قید شده است شرح و تفسیر قوانین از وظائف مختص مجلس شورای ملی است. بطور محقق این شرح و تفسیر مربوط است بقوانین عادی و بهیچوجه بقانون اساسی و متمم آن آن تسری پیدا نمیکند زیرا اصول قانون اساسی و متمم آن ملاک تهیه و تصویب قوانین عادی است بدون تشکیل مجلس مؤسسان قابل تغییر و تفسیر نیست و مجلس شورای ملی حق ندارد اصول قانون اساسی و متمم آنرا تشریح و تفسیر نماید متأسفانه این عمل برخلاف چهار بار بوقوع پیوسته است. اصل هفتم قانون اساسی نخستین اصلی بود که در دوره دوم مجلس شورای ملی در جلسه مورخ شنبه ۱۴ اردیبهشت ۱۳۴۰ مورد تفسیر قرار گرفته است ۲- قانون تفسیر اصل هشتاد و دوم متمم قانون اساسی مصوب ۲۶ مرداد ۱۳۱۱ راجع به انتقال قضات محاکم عدلیه که بعداً نسخ گردیده است ۳- قانون تفسیر اصل سی و هفتم متمم قانون اساسی ۴- قانون تفسیر اصل پنجم قانون اساسی مصوب اول آبانماه ۱۳۳۱ که طرح آن از طرف آقایان حاج سید جواد — دکتر سنجابی — دکتر شایگان و عده‌ای دیگر تهیه و امضاء و جهت تصویب به مجلس شورای ملی تقدیم گردیده است. تعجب میکنم از

خصوصیات اخلاقی بعضی از افراد که خود در ایام نمایندگی در مجلس شورای ملی مبادرت بکارهای خلاف قانون اساسی مینمایند و بعداً فریاد برمی آورند که قانون اساسی پایمال شده است میدانیم که سبهد رزم آرا بدست خلیل طهماسبی کشته شد و طبق قانون اساسی وی میبایست بنا باصل تفکیک قوا بوسیله قوه قضائیه در دادگاه جنائی محل وقوع جنایت محاکمه میشد مجلس شورای ملی با دخالت در قوه قضائیه بنا بطرحی که از طرف آقایان شمس قنات آبادی- کریمی- سید جواد- مهندس حسینی و دکتر سجایی وعدهای دیگر تهیه و تقدیم مجلس شورای ملی شده و تصویب گردید بیگانه و تبرئه شد که عین طرح را که در صفحه ۸ صورت شرح مذاکرات مجلس شورای ملی مربوط به جلسه ۲۴ مورخ ۲۲ امرداد ۱۳۳۱ میباشد قرائت میکنم: چون افرادی که ثابت نشود علیه ملت و منافع اجتماع قیام بنفع بیگانه مینمایند در هر سلسله و مذهب مهدورالدم هستند لذا ما امضاءکنندگان ذیل ماده واحده را با قید سه فوریت تقدیم میداریم.

ماده واحده چون خیانت حاجعلی رزم آراء و حمایت او از اجانب بر ملت ایران ثابت است بر فرض اینکه قاتل او استاد خلیل طهماسبی باشد از نظر ملت بیگانه و تبرئه شده شناخته میشود گرچه بعداً مجلس شورای ملی سلسلی قانون مصوبه را فسخ و استاد خلیل طهماسبی در دادگاه جنائی محاکمه و باعدام محکوم و حکم هم اجرا گردید ولی این نکته قابل توجه است که چگونه نمایندگان جبهه ملی من جمله جناب آقای دکتر سجایی به خودشان اجازه داده اند منتهی را بدون محاکمه تبرئه و بدین وسیله در امور قوه قضائیه مداخله نمایند بهر حال اگر بخواهم در این مقوله بحث کنیم شاید ساعتها بطول انجامد من میدانم جناب آقای دکتر سجایی چگونه مجلس شورای ملی را رسمی و بر دمی ندانسته و نمایندگان آترا که در خلال این مدت باعث سقوط سه دولت گردیدند منصوب از طرف دولت میدانند ما اگر نمایندگان منصوب از طرف دولت بودیم بهیچوجه در صدد استیضاح و سقوط دولت های وقت بر نمی آمدیم من امیدوارم که هر چه زودتر جناب آقای دکتر سجایی و جناب داریوش فروهر از زندان آزاد و با مطالعه این نطق در صدد پاسخگویی برآیند و اگر هم در آئینه حکومت ائتلافی تشکیل گردید و از جناب آقای دکتر سجایی و یا سایر اعضا جبهه ملی در این دولت ائتلافی خواسته

شد شرکت جویند دیگر برخلاف قانون اساسی و متمم آن رفتار نمایند زیرا ملت آگاه است و اقدامات و نیات افراد و مسئولان امور را بر این همیشه در نظر خواهد داشت و درباره این اقدامات قضاوت میکند حال به بینیم که وضع در زمان حکومت جناب آقای دکتر علی امینی چگونه بوده است جناب آقای دکتر علی امینی در روز ۱۶ اردیبهشت ۱۳۴۰ دولت خود را تشکیل داد و بدون اینکه دولت خود را جهت طرح برنامه و اخذ رأی اعتماد به مجلسین معرفی کند در تاریخ ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ فرمان انحلال مجلسین را انتشار داد و در تاریخ ۲۷ تیرماه ۱۳۴۱ یعنی پس از یک سال و دو ماه نخست وزیری بعلت مشکلاتی که در کار بودجه مملکت بوجود آمد و نتوانست آترا مرتفع سازد از سمت خود استعفا داد و در این مدت بدون وجود مجلسین بکار مملکت داری اشتغال ورزید چون جنابان آقایان تیمسار بیات و نواب صفا درباره کارهای خلاف دکتر امینی و ضرررانی را که از طریق دادن امتیاز نفت بخارجی ها متوجه ایران نمود به تفصیل بحث نموده اند من فکر میکنم که نمایندگان مجلس شورای ملی و ملت نجیب ایران این بازیگر سیاسی را بخوبی شناخته اند با توجه بضیق وقت از بحث درباره ایشان فعلاً منصرف و آترا بوقت مناسب دیگری موقوف مینماید خوب است نظری به اصل چهارم و هشتم قانون اساسی مواد ۸۲ و ۸۳ قانون مجازات عمومی بیفکنیم. طبق اصل چهارم و هشتم قانون اساسی، اعلیحضرت **همایسون شاهنشاهی** میتواند هریک از مجلسین شورای ملی و مجلس سنا را جداگانه و یا هر دو مجلس را در آن واحد منحل سازد. در هر مورد که مجلسین یا یکی از آنها بموجب فرمان همایونی منحل میگردد باید در همان فرمان انحلال علت انحلال ذکر شده و امر بتجدید انتخابات نیز بشود انتخابات جدید در ظرف یکماه از تاریخ صدور فرمان شروع شده و مجلس یا مجلسین جدید در ظرف سه ماه از تاریخ مزبور باید منعقد گردد در مخالفت و ضدیت با اساس حکومت ملی و آزادی- ماده ۸۲- هریک از وزراء و اعضاء پارلمان و صاحب منصبان و مأمورین دولتی که بر ضد حکومت ملی قیام نمایند یا حکم قیام را بدهد محکوم باعدام است ماده ۸۳- هریک از اشخاص مذکور در ماده قبل که برخلاف قانون آزادی شخصی افراد ملت را سلب کند یا افراد ملت را از حقوقی که قانون اساسی به آنها داده محروم نماید از شغل خود منقصل و از سه تا ۱۰ سال از حقوق اجتماعی محروم خواهد شد با اینکه جناب آقای دکتر

اساسی در لابلای صورت مشروح مذاکرات مجلس در این مدت طولانی قید و تاریخ درباره آنان قضاوت خواهد کرد صریحاً عرض میکنم در تعقیب بیانات مکرر خود که خوشبختانه در صورت مشروح مذاکرات متعدد منعکس است من طرفدار جدی قانون اساسی و متمم آن بوده و هستم و هر کس که با آن مخالفت نماید و یا بجریم این یادگار نیاکان تجاوز کند ولو برادر و فرزندم باشد وجداناً نمیتوانم موافق وی تفاوت از کنار آن بگذرم (احست).

در برنامه دولت: بموجب بند ۱ از ماده یازدهم قانون انتخابات اهل نظام بری و بحری باستانی صاحب منصبان اختیاری از شرکت در انتخابات و دادن رأی بکاندیداها محرومند و همچنین بموجب بند ۲ ذیل ماده سیزدهم قانون انتخابات مستخدمین امنیه و نظمی و اهل نظام بری و بحری باستانی صاحب منصبان اختیاری از حق انتخاب شدن محروم میباشند، فصل سوم از قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران مصوب ۳۰ تیرماه ۱۳۳۹ راجع است به برکناری افسران و کارمندان نیروهای مسلح شاهنشاهی و بموجب بند ۴ تبصره ماده ۱۵ قانون مذکور افسران و کارمندان نیروهای مسلح از شرکت در احزاب و دستجات سیاسی ممنوع گردیده اند در صورت شرکت از خدمت اخراج میگردد بطوریکه مواد مذکور حاکی است افسران و کارمندان نیروهای مسلح حق ندارند در امور سیاسی دخالت داشته باشند با اینکه کارهای مربوط بامور نخست وزیری و سایر وزارتخانه ها کلاً سیاسی است و کسی که نخست وزیر یا وزیر میشود باید کاملاً بامور سیاسی وارد و واقف باشد معلوم نیست که چرا تیمسار ارتشبد اژهاری که مقدس گرانی است و من برای شخصیت وی از نظر خدمات نظامی ارزش خاص قائل هستم مقام نخست وزیری را که جنبه سیاسی بر سایر امور غیر سیاسی میچرید قبول فرموده اند؟ اگر بگویند که امور سیاسی را بشرکت در احزاب و دستجات سیاسی آموخته اند که این عمل چنانکه گفته شد منع قانونی دارد و اصولاً شغل نظامی بطور کلی ایجاب میکند که فارغ از سیاست باشد قطعاً جناب نخست وزیر در این مورد توضیحات کافی و قانع کننده و متکی بر قانون ممکن است بدهند، در تاریخ روز نوزدهم مهرماه ۱۳۵۷ بر اثر اعتصاب نویسندگان و کارکنان اداری و کارگران فنی روزنامه های صبح و عصر و نشریات وابسته بآنها دولت درباره لغو سانسور مطبوعات اعلامیه ای منتشر ساخت که برای مزید استحضار نمایندگان عزیز عین اعلامیه دولت قرائت

امینی بصراحت اصل چهارم و هشتم قانون اساسی پس از انحلال مجلسین مکلف بوده است که ظرف یک ماه مقدمات انجام امر انتخابات را فراهم و تا سه ماه از تاریخ مزبور کار را فیصله و مجلسین منعقد کردند ایشان بنا بمیل و اراده شخصی خود برخلاف اصل چهارم و هشتم قانون اساسی تا پایان نخست وزیری خویش از تشکیل مجلسین جلوگیری نمود و عمل جناب آقای دکتر امینی از نصادیق مواد ۸۲ و ۸۳ قانون مجازات عمومی بوده است و اگر مجلسین شورای ملی و سنا بموقع و به موجب قانون محاکمه وزراء مصوب ۱۳۰۷ درصد برمیآمدند این نخست وزیر متجاوز بحریم قانون اساسی را تحت تعقیب و محاکمه قرار دهند شاید امروز جرأت نمیکرد که بگوید اگر بمقام نخست وزیری رسیدم حتماً مجلسین را منحل خواهم ساخت من میدانم این آقا ملت ایران را نفهم تشخیص داده است که با آن تعدیات و تجاوزات که مشهور خاص و عام است باز هم میخواهد بخیال خود دولت ائتلافی یا نیمه انقلابی تشکیل و برای اجرای نیات خود عده ای را هم قربانی نماید زهی تأسف باین خیال خام ایشان باید بدانند که ملت بیدار است و دیگر محال است که گول بخورد برو این دام بر مرغ دگر نه- که عنقارا بلند است آشیانه بهر حال اگر بنا گردید که برخلاف اراده ملت برای بار دوم مقام نخست وزیری بجناب آقای دکتر علی امینی تفویض گردد ایشان نیز سعی کنند که دیگر به قانون اساسی و حریم آن تجاوز ننمایند من میل داشتم که جناب آقای دکتر سجایی در قید زندان نمی بودند و میتوانستند از طریق رسانه های گروهی و روزنامه ها آزادانه پاسخگوئی بپردازند ولی من اذعان و اعتراف دارم که روزنامه ها هم در حال حاضر بلحاظ سانسور شدید شهادت درج مطالبی را که در حد خود مهم و سرنوشت ساز است ندارند و روزنامه های کیهان و اطلاعات و آیندگان و ستارخیز هم از زمان روی کار آمدن این دولت تعطیل هستند و وقتاً رادیو و تلویزیون هم از این سانسور بی بهره نیستند من این مطالب را نه از برای خوش آیند عده ای و احیاناً آزردهای عده ای دیگر گفتم نه خدا را شاهد میگیرم اظهار آن صرفاً بحکم ندای وجدان بوده است و بیس متأسفانه ایراد از نظر عدم اجرای قانون اساسی متوجه مسئولان بیشمار است که از بدو پیدایش حکومت مشروطه در امور سیاسی و اجرایی دخالت داشته اند و فرصت نیست که نام آنها و اعمالی را که مخالف قانون اساسی برتکب شده اند اعلام بدارم خوشبختانه نام و اعمال این قبیل افراد متجاوز بقانون

میگردد: اعلامیه دولت درباره لغو سانسور مطبوعات بدنبال اعتصاب نویسندگان، کارکنان اداری و کارگران فنی روزنامه‌های صبح وعصر و نشریات وابسته بانها و همچنین روزنامه‌های خارجی زبان که از صبح روزنوزدهم مهرماه ۱۳۵۷ آغاز شد جلسه‌ای با حضور آقای جعفر شریف‌امامی نخست‌وزیر آقای منوچهر آزمون وزیر مشاور در امور اجرائی و آقای محمدرضا عاملی تهرانی وزیر اطلاعات و جهانگردی و با شرکت اعضای کمیته ۱۰ نفری منتخب اعتصاب کنندگان از جمله دبیر سندیکای نویسندگان کارکنان اداری و کارگران فنی، در نخست وزیری تشکیل شد. در این جلسه به تفصیل پیرامون کیفیت انتشار مطبوعات و لطامات جریان‌ناپذیری که مطبوعات بخاطر وجود سانسور دیده‌اند توسط دبیران سندیکاها و نمایندگان اعتصاب کنندگان بحث شد و نخست‌وزیر و وزیر مشاور در امور اجرائی، وزیر اطلاعات و جهانگردی درباره نقشی مطبوعات سخن گفتند و سرانجام در مقابل خواست‌های مندرج در قطعنامه مورخ نوزدهم مهرماه ۱۳۵۷ نویسندگان، کارکنان اداری و کارگران فنی مؤسسات مطبوعاتی، این اعلامیه از طرف دولت صادر گردید:

۱- نمایندگان اعتصاب کنندگان در قطعنامه خود خواستار رعایت لغو کامل سانسور مطبوعات شده‌اند، دولت آزادی مطبوعات را برابر قانون اساسی تضمین میکند ۲- دولت با تأکید بر درستی سیاست آزادی مطبوعات تضمین میکند که در انجام وظایف قانونی کارکنان مطبوعات کشور هیچگونه دخالت و اعمال نفوذ مستقیم و غیر مستقیم از سوی دستگاهها و مقامات دولتی صورت نگیرد ۳- دولت امنیت حرفه‌ای کلیه کارکنان مطبوعات کشور را تضمین میکند و مرجع رسیدگی به هرگونه تخلف مطبوعاتی را برابر قانون اساسی مقامات قضائی اعلام میدارد، این اعلامیه با امضاء جنابان مهندس جعفر شریف امامی نخست وزیر پیشین و محمد سفری و دکتر عاملی تهرانی و منوچهر آزمون و عده‌ای دیگر رسیده است: براساس اعلامیه دولت برای چند روزی مطبوعات توقیف و یا سانسور نمی‌شدند و ملت ایران از این تصمیم عقلانی دولت وقت خوشحال گردیدند و حتی بطوریکه در جراید مطالعه نمودیم یکی از اعضای انجمن شهر باخوش باوری تقاضا نمود که اصل اعلامیه بعنوان سند تاریخی در آرشیو مجلس شورای ملی بایگانی شود ولی چه فایده این اعلامیه دولت هم با اینکه اجرای آن از طرف دولت قبل تضمین شده بود بر اثر

روی کار آمدن دولت نظامی جدید یک باره با اعلامیه دولت درباره لغو سانسور مطبوعات پشت پا زدو آنرا از حیزانتفاع انداخت.

پارسا - اولین کاری که کردند این بود که اعلامیه‌هایی چاپ کردند که تحریک آمیز بود.
رئیس - آقای پارسا اجازه بدهید حرفشان را بزنند.
اخلاقپور - دونفر باهم دوست بودند در خلوت و دور از نظر اغیار بیکدیگر احترام می‌گذاشتند یکی از آنان چون دوست خود را در بین مردم نمی‌دید بجهت بی‌ازا و ایراد می‌گرفت و ناسزا میگفت حالا وضع من و آقای پارسا هم همینطور است **پارسا** - آقا اینطور نیست. روزنامه‌ها ۵۰ درصد به تیمشان اضافه کردند.

رئیس - آقای پارسا چرا شعار میدهید؟ یعنی چه!
اخلاقپور - آیا این است مفهوم تضمین دولت‌ها در مقابل رکن چهارم مشروطیت و حقوق طبیعی و انسانی افراد این مملکت؟ دنیا باجه نظری بما توجیه و درباره اعمال قوه مجریه قضاوت خواهند کرد من ضمن تفسیح دولت در توقیف نمودن مطبوعات و سانسور روزنامه‌هاییکه به ندرت منتشر میشوند از جناب نخست وزیر یا وزیر اطلاعات و جهانگردی و یا جناب آقای دکتر عاملی تهرانی که در تهیه اعلامیه دولت و دادن تضمین مشارکت و دخالت داشته‌اند میخواهم که باقرار گرفتن در پشت تریبون نمایندگان محترم مجلس و ملت نجیب راز او موقع آگاه سازند اینجانب در برنامه دولت جناب مهندس شریف‌امامی با تسک بقانون اساسی ثابت نمودم که حکومت نظامی برخلاف قانون اساسی و مشتمل است و همچنین ثابت نمودم که قوه قضائیه کشور بنا بر تاکید قانون اساسی و مشتمل آن باید مستقل و بی‌هیچوجه قوه مجریه در آن دخالتی نداشته باشد بایرادات اینجانب در مسائل مورد بحث پاسخ قانع

کننده‌ای داده نشد خوشبختانه در مراسم عید غدیر خم ملاحظه گردید که برخلاف گذشته قضات عالی مرتبه در معیت رئیس محترم دیوان عالی کشور جداگانه در پیشگاه شاهنشاه آریامهر بار یافتند و شاهنشاه فرمودند که برای اولین بار است که قوه قضائیه را بحضور خود می‌پذیریم بطوریکه همکاران ارجمند ملاحظه میفرمایند طبق براین قضات عالی مرتبه با هیئت وزراء شرفیاب میگردیدند بهرحال خیلی خوشحال هستم که در این خصوص لااقل اصل تفکیک قوا رعایت گردید امیدوارم که دولت تصمیمی اتخاذ نماید که قوه قضائیه بمفهوم واقعی و طبق دستور صریح قانون اساسی مستقلاً و بدور از هرگونه دخالت و یا مشارکت قوه مجریه اداره شود. مطلبی

نموده و وامهای زیادی هم از بانکها دریافت نموده‌اند هرچه بکنند نمکش میزند

وای به روزی که بکنند نمک در بحرانی که قبلاً وجود داشت چون ضابطین دادگستری از اجرای دستورات قضات خودداری و سرپیچی میکردند لذا قضات از این وضع ناراحت و در پاره‌ای از نقاط کشور دسته جمعی استعفا میدادند نمیدانم جناب آقای وزیر دادگستری که شخصیت قضائی و علمی ایشان محرز و مورد احترام همگان هستند در این مورد چه تصمیماتی اتخاذ فرموده‌اند متأسفانه کارگرانی در صنعت نفت آبادان بر اثر طرح حمایت بازنشسته گردیده‌اند که در حال حاضر حقوق آنها بسیار قلیل است و کارمندیانی در وزارتخانه و همچنین در اداره دارائی کرمانشاه بازنشسته شده‌اند که سن آنها شصت سال نرسیده و درحالی که دارای تجارت لازم و توانائی کافی میباشد آنها را بازنشسته نموده‌اند امیدوارم نسبت با عاده آنها بخدمت اقدام شود من بقانون اساسی و مشتمل آن مراجعه نمودم ندیدم که بشود دولتی موقت تشکیل داد و بغلاوه برنامه دولت شامل ۶ مورد است و برنامه جامع و کاملی نیست جهت وزارتخانه‌هایی

از قبیل وزارت آموزش و پرورش و وزارت بهداشتی و کشاورزی و غیره برنامه‌ای تنظیم نگردیده است و چون این دولت فاقد برنامه لازم میباشد و عملاً هم به کشت و کشتار ادامه میدهد لذا اینجانب هم وجداناً بایرسی کامل باین نتیجه رسیدم که باید رأی کیود داد دیگر عرضی ندارم در خاتمه عین یادداشتی را که جناب پزشکپور داده‌اند قرائت میکنم.

از جمله مواردی که بدون هیچگونه سبب فردی بی‌گناه را به دادگاه نظامی کشانیدند و او را محکوم ساختند این است که آقای دکتر مرتضی ضرغامفر عضو حزب بان ایران نیست که در اثر تجاوزات و تعدیات محسن خواجه‌نوری رئیس فراکسیون وقت حزب ایران نوبین به‌گناه اینکه برای احقاق حق به دادگستری مراجعه نموده بود برای او پرونده سازی کردند او را به دادگاههای نظامی بردند و به ۱۸ سال حبس محکوم کردند که پس از چندسال مورد عفو قرار خواهد گرفت و اکنون نیز اولین موردی بود که تقاضای فرجامخواهی نامبرده پذیرفته شد. چگونه است که اکنون اکثریت سلب از محاکمه‌ی متجاوزین به بیثامال مملکت و مقدسین علیه موجودیت و امنیت مملکت که در سطوح بالا بوده‌اند نگرانی دارند.»

رئیس - آقای شادمان بفرمایید
شادمان - منت خدا یرا عزوجل که طاعتش

که گفتن آن لازم بنظر میرسد چندی قبل بود که از جناب آقای منصور یاسینی بعلت ارتکاب جرائم اعلام شده سلب مصونیت گردید پس از سلب مصونیت انتظار میرفت که بلافاصله وی رادستگیر و تحویل مقامات قضائی دهند ولی بقرار معلوم وی خود را پنهان کرده است و از طرفی همکاران اطلاع دارند که جناب آقای نیک بی شهردار سابق تهران را ~~حکومت~~ نظامی باستناد ماده ۵۰ قانون مربوط ولو اینکه برخلاف قانون هم طبق ماده ۳۰ قانون مربوط ولو اینکه برخلاف قانون اساسی است از مصونیت مقرر در اصل دوازدهم قانون اساسی برخوردارند و در مواقع ارتکاب جرائم باید از آنان سلب مصونیت گردد جناب سناتور سجادی رئیس محترم مجلس سنا در جلسه علنی مجلس فرمودند که جناب آقای نیک بی از نمایندگی چند روز است استعفا داده‌اند بفرض اینکه این استعفا صحیح باشد بر طبق ماده ۱۷۹ آئین نامه داخلی مجلس سنا این استعفا نامه باید در اولین جلسه علنی باطالع مجلسین برسد.

رئیس - آقای اخلاقپور راجع به برنامه دولت صحبت بفرمایید.

اخلاقپور - شخص مستعفی در ظرف پانزده روز از تاریخ قرائت استعفا نامه در مجلس میتواند آنرا مسترد دارد... بطوریکه ملاحظه میفرمایید استعفا نامه باید در جلسه علنی قرائت و از آن تاریخ تا پانزده روز صبر کرد که قطعی گردد و بعد از آن حکومت نظامی میتواند مبادرت به توقیف سناتور نماید من در ماهیت جرم و فساد وارد نمیشوم و اظهار نظری هم نمیکم زیرا این موارد از وظائف قوه قضائیه است بهرحال اگر غیر از این عملی شده باشد چنین توقیفی قبل از انجام تشریفات قانونی محمل قانونی نداشته است.

دکتر فروزین - نیک بی پدر مردم را در آورد.

اخلاقپور - واز طرفی از طرف وزارت دادگستری تقاضای سلب مصونیت از جناب آقای علی رضائی گردیده بقرار مسموع ایشان از ایران خارج گردیده‌اند و با اینکه حسب اعلام جناب دادستان ممنوع الخروج بوده‌اند معلوم نیست به چه طریقی و وسیله چه ایادی باین سهولت از کشور خارج گردیده‌اند آرزو مندم که این قبیل افراد متجاوز و فاسد پس از ثبوت جرمشان در همین میدان بهارستان بدار مجازات آویخته شوند تا مردم حقیقتین با چشمان خود ببینند و باور کنند امروز صبح راد یو ایران خیرداد که استانداران همدان و شیراز مبلغ ۱۲۰ میلیون تومان جهت ساختن آپارتمانهایی برای مردم کلاهبرداری

موجب قربت است و به شکراندرش مزید نعمت هرنفسی که بفرود می‌رود ممد حیات است و چون برمیآید مفرح ذات پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمت شکر واجب.

از دست وزبان که برآید

کز عهده شکرش بدر آید

با کسب اجازه از محضر مقام ریاست و همکاران گرامی چون برای اولین بار در این دوره از ادوار تقنینیه افتخار حاصل کردم که بعنوان موافق در برنامه دولت تیمسار ارتشبد ازهاری صحبت کنم استفاده کردم از بیان سعدی اما بدانید آغاز سخن بنام خدا میکنم و بر محور قرآن آنجا که فرمود: و اعدوا لهم ما استطعتم من قوة و من رباط الخیل ترهبون به عدو الله و عدوكم یعنی آماده سازید برای ایشان آنچه بتوانید از اسباب توانائی و از بستن اسبان که ترسانید بان دشمن خدا و دشمنان را ما ملت مسلمان با آن سابقه تمدن درخشان باید ارتشی قوی و نیرومند و دلیر داشته باشیم چرا که این فرمان خدا مندرج در کتاب آسمانی قرآن مجید است (صحیح است) اینجا است که میفرماید ای محمد ب مردم مخصوصاً به مسلمانها بگو آنچه خود را به اسلحه روز تجهیز و نیرومند کنند که دشمنان اسلام همیشه یمنانک باشند پس اگر از ارتش تجلیل می‌کنم و اگر اقلامی عمده از اعتبارات این مملکت برای تجهیز ارتش این مملکت بمصرف میرسد فلسفه اصولی و بنیادی به تبعیت از فرمان خدا در کتاب آسمانی قرآن مجید است اما بنیاد شاهنشاهی در کنار این ارتش شاه بوده است و این شاه بوده است که در کنارش ارتش بوده.

داریوش آیت شاهنشاهی

حکمش از ماه روان تاماهی

آسمان فلک عهد عتیق

چشمه عقل و چراغ توفیق

تخت جمشید همان مدفن راز

منجنیق رسن عمر دراز

شاهد گشت و گذشت گردون

پیر اعصار و پسر افکند قرون

این بنائنی است که سی قرن بیاست

سند قدمت ملت ماست

این بنائنی است که چرخش نشکست

تو هم ای تنه نیالانی دست

ما تاریخی داریم که تا چند سال پیش ۲۰۰ سال، سه هزار سال، امروز سرافرازیم که بگوئیم هفت هزار سال چرا که در اطراف قزوین در قریه سگزآباد آثاری بدست آمد که حکایت می‌کند از هفت هزار سال تمدن درخشان این ملت بزرگ و این سرزمین باستانی. بنابراین ما زنده‌ایم بوجود شاهنشاه و شاهنشاه مقتدر است به اتکا ملت و ملت حامی ارتش است من در اینجا با صدای رسا می‌گویم تا همه دنیا بدانند شرق و غرب - شمال و جنوب در هر زمان و در هر فکر و امری که هستند بدانند روزی می‌توانند از این مملکت بصورت غاصب عبور کنند که ۳۳ میلیون ایرانی جسدشان روی این زمین مقدس خوابیده باشد چه کسی می‌تواند با بودن شاه و این ارتش نیرومند و این ملت علاقمند به شاه و دنبال شاه برای این مملکت نقشه تجزیه بکشد چرا ما بیائیم اینجا مطالبی بگوئیم که دیگران سوء استفاده کنند چه شد؟ ما چه بودیم که بودیم، کجا بودیم، چه داشتیم؟ حالا کجا هستیم چه داریم و به کجا می‌رویم و برای چه می‌رویم چنانچه گذارند برویم اینجا را تجزیه و تحلیل کنیم (آفرین-آفرین) عجب، مگر فراموش شده بین ۲۰ تا ۲۸ مرداد، آن روزی که شاه رفوف ما این پادشاهی که عزیزترین ایام عمرش را برای سعادت ملت به مصرف رسانید در مقابل همه حوادث ایستاد و وقتی خاك وطن را ترك فرمودند تا ملت ایران برای تعیین سرنوشت خود آزادانه تصمیم بگیرد کجا رفتند؟ مشرف شدند به نجف اشرف به محضر مولا امیرالمومنین، آنجا رفتند برای اعتلای ملت ایران مدد گرفتند و در مراجعت هم باز رفتند اظهار سپاسگزاری کردند آنها که رفته‌اند دیده‌اند و آنها که نرفته‌اند انشاء الله مثل ما بیرونند ببینند در حرم مولا امیرالمؤمنین دو بیت شعر و یک امضاء آنجاست که موجب سرافرازی ملت ایران است دستور فرمودند رواق راه هزینه ایشان آئینه کاری کنند ولی میدانید چه امضائی دارد و چه خضوعی و خشوعی در پیشگاه این حضرت ابراز فرموده‌اند

گر در حرمت آینه کاری کردم

تا جلوه حق ببینم اندر رخ تو

در پیش رخت آینه‌داری کردم

(احسن است آفرین)

بنده درگاه علوی محمد رضاشاه پهلوی. این شاهنشاه مسلمان این شاهنشاه معتقد به مبدأ و معاد این

شاهنشاه سر سپرده به آستان ولایت علی است که در کنف حمایتش همیشه مصون بوده‌اند مگر به بهمن فراموش شده که از نزدیک بسوی او تیر شلیک شد و جان سلامت بردند چه نیکوگفت آن شاعر:

تیری که فکند خصم بر حضرت شاه

زد بوسه ز مهر بر سر و صورت شاه

شه جای تهی نکرد و تیر پنجم

بوسید بعنوان شجاعت کت شاه

این شاه باید در کنف حمایت خاندان عصمت و طهارت باشد شاهی که به هزینه خود عالیترین و جامع‌ترین و کامل‌ترین و صحیح‌ترین نسخه قرآن را چاپ می‌کند و در دسترس دنیای اسلام می‌گذارد آیا این برای ملت مسلمان ایران بوجب سرافرازی نیست؟ مادر موضوع نفت در کجا بودیم در چه حالی بودیم اکنون قضیه‌ای را تعریف میکنیم یک ایسرانسی رفته بود در جنوب برخورد کرده بود به سرباز نفت جنوب او را زده بودند و بازویش را سیاه کرده بودند که چرا آمده‌ای به اینجا برای بازدید ببینید ما چه بودیم بما اجازه نمی‌دادند در خانه خود برای بازدید خانه خود برویم امروز است که مهندس ایرانی در پناه اراده شاهنشاه با حمایت ارتش به تمام منابع نفت تسلط دارند و ما حاکم نفتیم، عامل نفتیم، نفت استخراج میکنیم و نفت می‌فروشیم هر کس بخواید باو میدهیم این غوغائی است که در دوسه ماه اخیر در مملکت جسته و گریخته بگوش میرسد همه از نفت است. و توطئه نفت است، باز شاهنشاه ماقدم علم کردند که این مملکت خرج دارد و آبادانی میخواهد چرا این نعمت خدا داده را به بیغما و مفت بدهیم ببرند. مقاومت -

میفرمایند آنوقت این نغمه‌های ناساز در می‌آید، آنوقت بعضی ها این نغمه‌ها را بزرگ می‌کنند بعضی‌ها طور دیگری میخواهند جلوه دهند ملت ایران این عقده‌ها، این نارسانیه‌ها، این کمبودها را فقط و فقط در ظرف همین چند ماه احساس کرد؟ این ملت هوشمند که هرودت مورخ یونانی میگوید ملتی به هوشمندی ایرانی ندیدم، اینقدر بیهوش و فراموشکار است که فقط در ظرف دو سه ماه فهمید که چه چیزهایی نداشته است؟ باید داشته باشند و محرکین مردم چه خائینی بوده‌اند که باید همه را بدار بزنند، اما بدانید ما هم میدانیم، دنیا هم میدانند با این تفاوت که آن دفعات شاید می‌توانستند موفق بشوند، ولی این دفعه ممکن نیست. باید تسلیم اراده شاهنشاه بشوند ما می‌ایستیم، ارتش می‌ایستد و شاهنشاه هم پایداری

میفرمایند (صحیح است) بنابراین هر چه داد بزنند و فریاد بزنند فایده ندارد اما ما کمبود داریم، ما عقده نداریم عقده یعنی چه؟ ما شاهمان را دوست داریم (صحیح است احسن است) شاه در دلمان جای دارد ارتش ما در کنار ماست (صحیح است) ملت در کنار شاهنشاه، عقده یعنی چه؟ اگر هم باشد شاید گلایه باشد می‌نشینیم و می‌گوئیم و میخواهیم. چنانچه گفتیم و خواستیم و کردند. اما برای اینکه بهانه بدست وطن فروشان نیفتد این پیام ۱۰ آبان شاه را بخوانید، باز هم بخوانید، ببینید یک رهبر، یک رهبری که پنجاه و چند سال از سنش میگذرد اینهمه حوادث و سوانح پشت سر گذاشته است. چند دفعه قصد جاننش کردند، خدا حفظش کرد چقدر باین مملکت خدمت کرد و زحمت کشید اما همینکه احساس فرمود ملت چیزهایی را میخواسته است شاید بوده باشند کسانی که عایق بودند و نگذاشتند خاطر خیر شاه و قوف حاصل کند در آن پیام به فرد فرد ملت ایسران ابلاغ فرمودند که ملت ایران پیام شما را درک کردم یعنی ملت ایران آنچه شما ایترو زها میخواهد، فهمیده‌ام و دانم. طغیانی - آفرین برای شاهنشاه.

شادمان - تعهد کردند. سوگند خوردند که پیام شما را درک کردم باز هم متعهدم، باز هم سوگند می‌خورم که این کارها را انجام دهم. آیا با چنین بیان‌ها جا ندارد که ملت ایران یکدل و یک صدا بگویند زنده و جاوید بادشاه (صحیح است احسن است) ما می‌گوئیم:

آزازل ما با وطن پیمان خونین بسته‌ایم

خون ما تنها گروگان بر سر پیمان ماست

من استدعائی که از همکاران محترم دارم اینست که برایم یادداشت نفرستند چون اگر نخوانم بی ادبی است و اگر بخوانم رشته کلام از دستم در می‌رود. استناد به آیه شریفه قرآن کریم کردم. چون استادان و دانشمندان همه جمع هستند و من آن مایه را ندارم که عرض وجود کنم. اما آنجا که خداوند فرمود ب مردم بگو خود را تجهیز کنند، آماده کنند برای داشتن یک چنین ارتش، برای امروز است که من نماینده مجلس با جرأت در اینجا بایستم و بگویم هر کس بخواید بما تجاوز کند بر سینه‌اش می‌زنیم بدست این ارتش، هر کس بخواید زور بگوید بکمک این ارتش و زور بگوید زیر بار نیرویم بکمک این ارتش و با اراده این شاهنشاه (آفرین) اما بخوانیم بیان ناپلئون را که ارتش امروز ما مصداق آن است بگویم بیان مولای متقیان علی علیه السلام را در تجلیل از این ارتش که این

ارتش مصداق آن تعریف است میخوانم تا شما خانمها و آقایان بدانید مملکت ما بی نیاز است، غنی است، و همه چیز دارد و باید داشته باشد و امیدوارم تا آفتاب بر این سرزمین می تابد داشته باشد.

قاعده ملک بمر سرنیزه است

کس نزنند بر سرنیزه دست

عدل شود ازدم سرنیزه راست

فته شود ازدم سرنیزه پست

همره سرنیزه ببايد دو چیز

مغر حکیم ودل یزدان پرست

با خرد وراستی و تیغ تیز

پشت بداندیش توانی شکست

(احسنت)

مولا علی امیرالمؤمنین خطاب به شما افسران فرموده اند این لباسی که بتن دارید، این زره آهنین کفن شمامست. مادر آن دنیا مبدل به حریر بهشتی میشود. این شما هستید که ما شب راحت میخوانیم، این شما هستید که حافظ استقلال مملکت هستید، این شما هستید که حافظ تخت و تاج مملکت هستید. بنابراین ما برای شما تجلیل و احترام قائلیم و باید قائل باشیم، از پیشگاه خدا، میخوانم هرروز بر توفیقات این ارتش بیافزاید اما در مورد شاهنشاه و اظهار ارادت به ساحت مقدسشان. آنچه میخوانم راجع به برنامه دولت صحبت کنم، این دولت برنامه ای دارد که من تصور می کنم در روزی زمین کسی پیدا نشود بگوید من انسانم و از نعمت عقل برخوردار باشم و این برنامه را تأیید نکند (آقرین) چرا ؟ چه کسی میتواند بگوید استقلال را اگر کسی حفظ کند من او را دوست ندارم، حفظ استقلال وطن و مملکت برای من خوب نیست، شما اگر میشناسید بمن معرفی کنید تا من بشناسم چه کسی میتواند بگوید اگر دولت همت گماشته است که آذوقه را تأمین کند، معاش مردم را تأمین کند که مردم نگران نباشند، ندیدید چند روزی بی نظمی و ناامنی را؟ من الان می شناسم کسانی را که شاید برای چند سال حیوانات خریده اند ! چرا همانهایی که راه افتاده بودند آن نغمه های ناساز را ساز کردند، آقا درد داشتن از دولت، درمان درد خواستن، آن شعارها را همراه داشت ؟

جائی که در این سرزمین اسم شاه با احترام برده نشود هر چه باشد محکوم است (صحیح است، احسنت) هر که بگوید دهانش را خرد می کنیم. نه ما ملت ایران، من اگر این را میگویم به داعیه آن میگویم که سی هزار نفر مردم تا کستان همین دیروز که فهمیدند میخوانم. صحبت کنم این

نمایندگی را بمن دادند (صحیح است) حوزه های انتخابیه شما هم این اعلام را به شما کرده اند. اگر ندهائی میرسد که در آنجا آشوب است، شلوغ است دزهرجا چند نفر از اینها رفته اند این کارها را میکنند، آقا ما اگر کمبود داریم و درد داریم با دولتماند در میان میگذاریم دولتی که فرمان شاهنشاه را دارد اگر نتواند این دولت وظایف خودش را انجام دهد خود شاهنشاه بهتر تشخیص میدهند و دولتی دیگر را میآورند اما دولتی که فرمان شاه را در دست دارد مورد احترام است ما هر چه میخوانیم از او میخوانیم این سرباز خدمت گذار، این تیمسار از هاری در این کابینه عضویت دارند این وزرائی که در کابینه عضویت دارند خدا را شاهد است به ارواح طیبه جدهام فاطمه زهرا خدا را شاهد می گویم که دروغ نگویم روزی که اکثر این وزراء در کابینه های قبلی معرفی میشدند صدای احسنت، احسنت همه بلند بود.

پزشکپور - ما که نگفتم.

شادمان - حالا چرا اینها را می گوئیم؟ جالا چرا می گوئیم که بالاستمرار است، این حرفها برای چیست؟ این نخست وزیر مملکت است فرمان دارد و وزیر انتخاب کرده است و به این جا آمده است که رأی اعتماد بگیرد و به اعتماد این مجلس برود دنبال خدمتش هر روزی که کار بد کرد با این وضعی که هست محاکمه اش می کنند و مجازاتش می کنند اگر در گذشته نکردند حالا می کنند.

قائمی - همه باید مسؤلیت قبول کنند.

شادمان - صحیح است ایما تیمسار من به شما ارادت دارم شاید تا کنون من را ندیده باشید، اما بدانید که همه خاندان شادمان سرزیده و ارادتمند و مطیع شاه هستیم، بلکه همه مسؤلیت دارند و این کاملاً صحیح است اما تیمسار یک نکته ناگفته نماند که آن چه ملت ایران لابلای تمام این سخنان در این ایام به حق میخواست این است: عنایت بفرمائید که در طول سی، چهل سال اخیر بهترین ایام، کارهای مهم بسیار شده است که ما نمیتوانیم کتمان کنیم، این همه کارهای خوب شده است ولی در کنار انجام این کارها عده ای معتقدند که سوءاستفاده هائی نیز شده است.

چند نفر از نمایندگان - حقیقت دارد.

شادمان - کمبود پیدا شده است نارسائی وجود دارد میل دارند جنابعالی عاجلاً خائنین را بگیرند و به مجازات برسانید تا ملت ایران به چشم خود ببیند که دیگر محلی برای خائنین در این مملکت وجود ندارد فقط اینجابر ای

خادم محل است و لا غیر و مادام که دولت آثار عملی مجازات خائنین را بر مردم نشان ندهد این مردم هنوز باورشان کم است من برای ازدیاد باور این مردم وطن پرست و شاهدوست از تیمسار انتظار دارم و از همه آقایان و وزراء که در کابینه تشریف دارند هم به نوبه خود. (صحیح است احسنت)

عاشقم بروطم ای وطنم

بفدای تو همه جان و تنم

از خدا خواهم کاندل رمشاه

شود این پیرهن من کفنم

چرا ما نیائیم در اینجا این مطالب را بگوئیم که رادپوهایی بیگانه آنها را بگویند و آن حرفها را بزنند، اگر ما متفق در همه مجامع بگوئیم شاه ایران، دولت ایران، ارتش ایران (بکنفر از نمایندگان - ملت ایران) همه در کنار هم چه کسی می تواند در این صف متشکل ایران رخنه کند؟ با این قدرت با این کفایت با این لیاقت.

تاریخ را بخوانید ار نست رنان فیلسوف معروف قرن نوزدهم فرانسه میگوید مادر میان زمان قرار گرفته ایم یعنی پیش میرویم اگر ما به میل خود و به تمایل خود و آنچه می خواهیم پیش نرویم زمان که نمی آید ما را میبرد، اما کجا میبرد؟ آنجا که آنها میخوانند این بیان را نمیشود نادیده گرفت شاهنشاه ما ملت ایران را بسوی یک تمدن بزرگ ارشاد و هدایت میفرمایند و ما همه باید تبعیت کنیم و دنباله روی ایشان باشیم در اینجا برای من یک سؤال پیش آمده، با هر کس در میان گذاشتم نتوانستند بمن جواب بدهند، آخر چه شد؟ که در این چند ماهه در این چهار یا پنج ماه گذشته میخوانند تاریخ ایران را عوض کنند، چرا برای ما دیگران دلسوزی می کنند مگر ما صغیر هستیم مگر ما قیم لازم داریم که دیگران می گویند ما اینطور می کنیم و یا فلان تصمیم را می گیرند در حالیکه ما در خانه مان نشستیم برایمان نقشه عمران و آبادانی می کشند ما خودمان لایقیم و با کفایت هستیم، نقشه طرح می کنیم و همه کارمان را انجام میدهم و احتیاج به هیچکس هم نداریم کسی را که باشد دل حق شناس

نشانید که بندد زبسان سپاس،

ما اگر سپاس نگوییم کارهای خوب انجام شده را در حقیقت ناشکری کرده ایم و نا شکری هم خوب نیست، بخوانیم: این فرصت و فراغت و این نعمت و رفاه مولود کوشش ملک ملک پرور است. عمرش دراز باد که

در روزگار ما هر روز کار ما زدگر روز بهتر است. نبود؟ بگوئید هست بلکه بگوئید هست (صحیح است احسنت) ندای شما از مرز ایران بگذرد و در دنیا طنین اندازد تا مردم دنیا بفهمند و بدانند که مجلس ایران نسبت به شاه و نقشه های آبادانی ایران و دولت چه نظری دارد، این است که ما باید با سپاه امیدواری برویم قلعه پیروزی را فتح کنیم و آنگاه حتم بدانید که ما پیروز خواهیم شد راهی که به بهشت منتهی میشود به بیان پیامبر اکرم اسلام راه انجام وظیفه است پس هر کس وظیفه خود را انجام میدهد بسه بهشت میرسد یعنی به سرحد مطلوب مقصود، یعنی آنجا که مقصود ماست بنا بر این تیمسار برنامه شما برنامه ای نیست که بنده بیایم راجع به مواد برنامه صحبت کنم چرا که شما دو ماده را پایه و اساس برنامهتان قرار داده اید و همه را هم اشاره کرده اید و آقایان وزرائی هم که در این کابینه هستند تا آن جا که من اطلاع دارم همه آنها وزرای خوبی هستند این ها کسانی هستند که واقعاً می توانند همان اشاره جنابعالی را تعقیب کنند و همه مسائل را بی چون و چرا انجام دهند و انشاء الله از افتخارات شما خواهد بود حفظ نظم و آرامش و ما این امیدواری را داریم و انتظار آن ایام را هم داریم که بتوانیم آن ایام را در آینده ای خیلی زود ببینم در میان عرایض یعنی بین الهالین مطلبی را عرض می کنم دوست عزیزم آقای شهبانی دیروز جمله ای را از ایشان نقل کردند در باره مطبوعات و ایشان به بنده شرحی نوشتند که بنده عیناً آن را میخوانم، آقایان نمایندگان مطبوعات این را ضبط فرمائید و من این را می خوانم، دوستان گرامی و ارجمند مطبوعاتی چون بیان اینجانب در رد مطالبی که اخیراً روزنامه های بیگانه این توهم را ممکن بود به وجود بیاورند که خدای نکرده مرجع اظهاری به هر نحوی از انحاء و به مطبوعات داخلی، لذا برای هر گونه سؤقتاهم به استحضار دوستان مطبوعاتی میرساند که صرفاً مطالب مغرضانه روزنامه های خارجی بوده است و هست « مطبوعات رکن چهارم مشروطیت هستند و قابل اعتماد هستند و مورد احترام، امیدوارم با بررسی این که دولت سرگرم تهیه آن است هر چه زودتر مورد استفاده همه قرار بگیرد. اما بنا به تعریفی که از وحدت ملی شده است باز هم تعریفی است که یکی از بزرگان عالم کرده است که این وحدت ملی مرکب از دو عنصر است این دو عنصر یکی گذشته است

ویکی حال، گذشته بحال متصل میشود و حال برای آینده گذشته میشود و فردا هم میشود حال پس اگر گذشته نیکو باشد و حال هم خوب باشد قدر مسلم این وحدت ملی نیکو خواهد بود ما امروز دوره‌ای را طی می‌کنیم که وحدت ملی یعنی یک زندگی عالی درجه یک را یعنی تناسب، آنطور که باید داشته باشیم، داریم. نباید بگذاریم ارکان این زندگی و موجودیت این پیشرفت‌ها خدای نکرده متزلزل شود. دولتی مأمور شده است و آمده است تا برنامه خود را به مجلس بدهد. من در برخورد اول از نظر سیاسی وقتی برنامه‌شان را آوردند و وزراء را معرفی کردند، چون خودم مثل آقایان مسلمانم و مخصوصاً منتسب به روحانیت هستم و تربیت شده مکتب اسلام هستم، در برنامه ایشان دیدم خمیرمایه از اسلام گرفته‌اند و من امیدوارم با توجه به معارف فقه اسلامی انشاءالله این مأموریتشان را انجام دهند. شاهنشاهی مملکت هم جز این نمی‌خواهند، شاهنشاهی که هر سال مشرف میشوند به بارگاه آستان قدس رضوی، ثامن الائمه علیه‌السلام و تولیت آستان ملائک پاسبان علی ابن موسی الرضا را بعهدہ دارند مسلماً این پادشاه با خدا و ائمه اطهار رابطه نزدیک دارد. ایشان هم برای ملت همین سعادت و رفاه را می‌طلبند. اما ما نمایندگان مجلس هم وظایف بسیار خطیری بعهدہ داریم. اینست که در قبال مردم، در حوزه‌های انتخابیه‌مان اگر نارضائی‌هایی می‌بینیم باید منعکس شود و از دولت بخواهیم که هر چه زودتر آنها را راضی و گرفتاریها را اصلاح کند. اما اجازه بفرمائید ارزش بحث در برنامه دولت را با خواسته‌های خودم راجع به حوزه انتخابیه‌ام، ازین نبرم من راجع به حوزه انتخابیه‌ام مطلقاً صحبت نخواهم کرد و خواسته‌هایم را می‌نویسم و از طریق مقام ریاست مجلس بعرض تیمسار خواهم رسانید. فقط بیک نکته اشاره می‌کنم تیمسار! ششصد هزار نفر مردم قزوین شاهدوست و وطن پرست را از بلا تکلیفی از نظر ارتباط با تهران یا مرکز استان شدن نجات دهید چون جناب عالی را می‌شناسم که حس نیت دارید. از تیمسار می‌خواهم هر چه زودتر در این مورد اتخاذ تصمیم بفرمائید. اما نسبت به یک مطلب بنده گذاشتم برای آخر درباره آن صحبت کنم و آن موقعیت مملکت ما در قبال روحانیت است. از ۱۴۰۰ سال پیش که ملت ایران باعتبار هوش و فهم و درک خودش معارف اسلام را قبول کرد و تن به قبول اسلام داد یکی از سنگرهای بزرگ برای مافقه اسلامی بوده است تمام مراجع تقلید را ببینید همه

از این سرزمین برخاسته‌اند. عنایت مردم این مملکت به اسلام و قرآن تا آن اندازه است که عالم ایرانی برای زبان عربی دستور نوشته است. شیخ احمد نحوی یک عالم ایرانی است که دستور صرف و نحو برای زبان عربی نوشته است. این می‌رساند که ملت ایران به اسلام و قرآن علاقمند است و علاقه دارد به مسائل اسلامی و می‌خواهد به کنه مسائل پی ببرد علمای اسلام همیشه مورد احترام بوده‌اند و باید باشند (صحیح است) چرا؟ برای اینکه اینها مرییان اخلاق‌اند اینها راهنمایان اخلاقی و اجتماعی ایران هستند که ما راه‌دایت می‌کنند به انجام کارهای خوب، اینها هستند که ما را بر حذر می‌دارند از مبادرت به کارهای بد، تمام مراجع تقلید در ایران همواره مورد احترام مردم بوده‌اند شاهنشاهی همیشه برای دستگاه‌های مذهبی با احترام خاص قائل بوده‌اند. این انمازاده‌ها تا چندسال پیش بد چه صورت بوده؟ امروز تماشا آباد و میرت شده است و سازمان اوقاف خدمات بسیاری در راه اجرای نیات شاهنشاهی کرده است و خوشبختانه الان کسی را در رأس سازمان اوقاف گذارده‌اند که یکی از مردان نیک و خوشنام مملکت است. در دارائی بود خوشنام بود، در اوقاف خوب کار کرد و حالا هم مسلماً خوب کار خواهد کرد. جامعه روحانیت برای ما محترم و معزز هستند. در سال ۱۳۰۶ که تشکیلات عدلیه بوسیله مرحوم داور پی‌ریزی شد قانون مدنی ما مبتنی بر فقه اسلامی پی‌ریزی شد. مگر فقه اسلامی چیست؟ قرآن است، سنت است، اجتماع است و اجتهاد. این مجموعه‌ای است از اصول احکام قانون مدنی ما مبتنی بر این اصول است پس چطور ما می‌توانیم از معارف اسلامی از معلمین و مدرسین و مبلغین و جامعه روحانیت فاصله بگیریم؟ فاصله نگرفته‌ایم و نخواهیم گرفت. جامعه روحانیت آنها که بحق یار و یاور ما بودند و همیشه مورد احترام ما بوده‌اند و خواهند بود و سایه آنها بر ما همیشه از جنبه ارشاد مذهبی مستدام باد. اما مطلب دیگری دارم. نمی‌خواهم زیاد اطاله کلام بدهم، و تتم اجازه میدهد یا خیر؟

رئیس - از وقت شما هنوز باقیست.
شادمان - پس با اجازه دوستان ادامه میدهم. در مورد برنامه جناب عالی تیمسار، بحثی وجود ندارد که مخالفتی با آن انجام گیرد چون چیزی است مورد علاقه همه و چون رابطه دارد با کارهای درخشان، مسلماً تیمسار! عملی خواهد شد. (نمایندگان انشاءالله) ولی در مورد

مسائل دیگر بنده عرض کردم خواسته مردم این است که کسانی که در سالهای اخیر سوءاستفاده کرده‌اند یا سوءنیت داشته‌اند مجازات شوند. خوشبختانه کسی که در رأس دادگستری ما قرار گرفته بسیار خوشنام است امیدوارم انشاءالله ایشان موفق باشند ولی حتماً باید توجه داشته باشیم که آنچه می‌کنیم باید در چهار چوب قانون اساسی باشد. اگر از محدوده قانون اساسی خارج شویم از فردا هزاران تحمیل با ما خواهند کرد. بنابراین باید قانون اساسی محترم باشد و برای همیشه قابل احترام است. شاهنشاهی مملکت حافظ قانون اساسی هستند. ما هم باید قانون اساسی را حفظ کنیم ما در اینجا این وظیفه را بعهدہ داریم. خوشبختانه در مورد کشاورزی، وزیر جدید کشاورزی از وضع کشاورزی مملکت اطلاع زیادی دارد ولی نواقصی در کار کشاورزی ما است و نارسائیهای وجود دارد که اگر قرار است برنامه‌هایی در این مورد بدهند بهتر است زودتر اینکار را بکنند تا دیر نشود. من بیشتر نمی‌خواهم مزاحم شوم و اجازه بدهید از زبان همه نمایندگان در این مکان مقدس دعا کنم نهایت چون افتخار ندارم که در آن لباس مجلس باشم که آئین دعا را اجرا کنم، در این لباس هم هیچ استبعاد ندارد، استاد می‌کنم به چند شعر:

شاهنشاهی خدای محمدرضا ز تو
انسان که از تو گذشته فراموشی ما
ما لشکر دعا و توتنی مدعای ما
ای مدعای ما به فقایت مدعای ما (احسن است)
باور مکن که از تو فراموش می‌کنیم
این رنجها که میبری اندر هوای ما
رخشد تو را ستاره بگردون خسروی
بخشد تو را به ملت ایران خدای ما
(احسن است، احسن است) بیشتر تصدیع نمی‌دهم، متشکرم
پاینده ایران - جاوید شاهنشاهی (آفرین).

۴ - تقدیم سؤال از دولت بوسیله آقای دکتر حسین طیب.
رئیس - آقای دکتر طیب فرمایشی دارید بفرمائید.
دکتر طیب - سئوالی است از دولت راجع به وقایع اخیر که تقدیم مقام ریاست میکنم.
رئیس - سؤال به دولت ابلاغ میشود.
۵ - طرح و تصویب پیشنهاد کفایت مذاکرات راجع به برنامه دولت.

رئیس - از طرف عده‌ای از نمایندگان پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده است که قرائت میشود.
(شرح زیر خوانده شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی
احتراماً پیشنهاد مینماید چون درباره برنامه دولت بحث کافی بحث شده بکفایت مذاکرات رأی گرفته شود.
غلامرضا اعظمی باوندپور - محمدنوری - محمدخانلو
علی اوسط یگانه - لطیف شیخ الاسلامی - قرائتی - بهره‌مند - محمد رحیم شیخ الاسلامی - فتح الله حاتمی - سعید جوادی - محمودیان - محمدحسین کاشفی - محمد پارسا - عبدالله توکلی - پور بردبای - خدادادریگی ایلخانی - دکتر بهادری - حجتی - معتمدی - کریم بخش سعیدی - کهن - هوشنگ شادلو - بهارلو - دکتر فروزین و چند امضای دیگر.
رئیس - آقای دکتر فروزین بفرمائید.
دکتر فروزین - ریاست محترم مجلس شورای ملی همکاران عزیز از دیروز صبح که مجلس شورای ملی بحث در برنامه دولت را آغاز کرد و این مطلب به جلسه بعد از ظهر کشیده شد و امروز ادامه پیدا کرد و نمایندگان گوناگون از حوزه‌های انتخابیه مختلف و از فراکسیون‌های مختلف به تعداد ۱۲ نفر در ساعت مقدس مجلس شورای ملی بیانات کافی و وافعی ایراد کردند و وارد بحث در برنامه دولت شدند. چند حقیقت را روشن کردند. این نمایندگان روزی که به افتخار نمایندگی ملت ایران نائل شدند در پشت همین تریبون به کلام الله مجید سوگند یاد کردند که به شاهنشاهی عادل و منمخ و قانون اساسی و بقا و استقلال مملکت و فادار باشند و خواهند بود (صحیح است)
تمام نمایندگان مجلس شورای ملی تا آخرین قطره خون خود برای دفاع از استقلال و تمامیت ارضی ایران جانبازی خواهند کرد (صحیح است) و بیگانه سفیه به گور خواهند دید *
که روزی یک وجب از تربت مقدس وطن را از هم بپاشد و اشغال کند زمانی باین آرزوی احمقانه و دیوانه خود خواهد رسید که ایران از ایرانی دور باشد و چنین آرزویی به گور خواهد رفت. (صحیح است) بطور مسلم تمام نمایندگان که در اینجا صحبت کردند هدفشان این بود که:
وطنم مذهب و ایمان من است
خاک هر گوشه آن جان من است
شوره زارش بودم خاک بهشت
خار آن غنچه خندان من است

در ایامی که در کنفرانس بین‌المللی... (همه‌همه و اعتراض نمایندگان)

رئیس - در خصوص پیشنهاد کفایت مذاکرات صحبت فرمائید.

دکتر فروزین - به اتفاق دوستان شرکت کردم با تکی چند از نمایندگان که کشورشان در این سوی اروپا است ولی استقلال نداشتند و در مذاکره کردم و دیدم که درد وطن نداشتن چه سوزناک است.

چند نفر از نمایندگان - آقای دکتر فروزین در اطراف پیشنهاد کفایت مذاکرات صحبت فرمائید.

دکتر فروزین - در این مدت راجع به سوء استفاده کنندگان، راجع به کسانی که به اموال عمومی تجاوز کرده‌اند تمام مطالب آنچه که باید گفته شود گفته شد.

رئیس - یعنی چه؟ این صحبتها چیست؟! بشما عرض کردم راجع به کفایت مذاکرات صحبت فرمائید.

دکتر فروزین - اجازه فرمائید، تمام مطالب گفته شد و بسیاری از نایب‌امانی‌هایی که با کمال تأسف در دورانیهای گذشته انجام شده بیان و عریان شد و با تهور گفتند و خیلی هم خوب گفتند و ملت ایران دانست که در این ساحت مقدس از حقوقشان دفاع می‌کنند و کردند و بنابراین مطلبی ناگفته نماند و برنامه دولت با وجودیکه کوتاه و مختصر بود از لحاظ عمل فوق‌العاده مهم و از لحاظ ایده خیلی مهم بود و شکافته شد و بهمین جهت من پیشنهاد می‌کنم که پس از بحث ۱۴ نفر از دوستان عزیز در برنامه دولت و احساس آنچه که آنها می‌خواستند از سوی اعضای محترم دولت، باید بدولت اجازه داد که سرعت وارد عمل بشود و این برنامه مؤثر را زودتر به جامه عمل نزدیک کنند. بنابر این من هم در زمره کسانی هستم که پیشنهاد کفایت مذاکرات کرده بودم و جزو امضاء کنندگان بودم.

اخلاقپور - اول مخالف باید صحبت کند.

رئیس - آقای اخلاقپور از شما بعید می‌دانم. ایشان یکی از امضاء کنندگان پیشنهاد بودند و الان یکی از مخالفین صحبت می‌کنند. آقای قائمی فرمائید.

قائمی - جناب رئیس، همکاران محترم، کفایت مذاکرات پیشنهاد شده است در خصوص بحث در برنامه دولت حاضر، بعنوان مخالف با این پیشنهاد قصد بیان مطلب و توجیه این پیشنهاد را دارم که کفایت در شرایط حاضر برای بحث نمی‌تواند مطرح باشد (دکتر طبیب - صحیح است) و از این جهت ناچارم برای توجیه این ادعا مسائلی را با اجازه جناب رئیس و شما همکاران

عزیز و ارجمند عرض کنم.

یکنفر از نمایندگان - دلیل مخالفتان را فرمائید.

قائمی - موقعیت حاضر مملکت از نظر دولت، از نظر موافق، از نظر مخالف از جهت واقعیت و فی نفسه بحرانی حساس و خطیر است، در اینکه بحثی نیست.

نواب صفا - صحیح است.

قائمی - مشکلاتی، عللی، جهاتی که این وضع را بوجود آورده است این خطیری و حساسیت و بحرانی را سبب شده است میباید مورد بحث و بررسی قرار گیرد (صحیح است) میباید این را موشکافی کنیم. میباید علل بوجود آمدن شرایط حاد و خطرناک موجود را درک کنیم (همه‌همه نمایندگان)

رئیس - نظر خودتان را فرمائید.

یکنفر از نمایندگان - بحرانیست چه نوع لغتی است؟

قائمی - آقای علامه! مرا ببخشید بهر تقدیر مثل اینکه روح بزرگ علامه دهخدا در شما حلول کرده است. بنده ناچیز اگر از لحاظ ادبی رعایت ضوابط را نکردم ببخشید. تحت هیجان دچار لغزش شدم بهر ترتیب دولت حاضر اساس کارش ایجاد نظم و برقراری امنیت اعلام شده است. بحثی که من مدعی هستم هنوز بعد کفایت صورت نگرفته است. در باب درک صحیح معنی نظم است و امنیت، مگر تیمسار، امنیت منحصر با شلیک گلوله به سینه مردم تأمین میشود؟! (اعتراض نمایندگان) آقایان واقعات را درک کنید (یکنفر از نمایندگان - شعار ندهید) میباید بجای شعارهایی که ۱۰ سال در این مملکت دادید و دل‌دند و کار راه اینجا کشیدند بنشینید و نگاه کنید و علت را دریابید و دارو پیدا کنید. کجا مملکت مشکلاتش با شعار حل شده است که اینجا حل بشود. حضور تیمسار دوازده روز پیش تلگرافی کردم بعنوان ریاست دولت. نمیدانم تلگرافی را که مخایره کردم تیمسار از هاری ملاحظه فرموده‌اید یا نه راجع به حادثه شیراز بود. شیراز را بخون کشیدند.

رئیس - در خصوص کفایت مذاکرات صحبت فرمائید نه در مورد تلگراف.

قائمی - باید دلیل مخالفتم را با این پیشنهاد توجیه کنم.

عباس میرزائی - اصلاً وقت شما تمام شده است.

قائمی - خیلی مسائل از نظر شما تمام شده است ولی نه از نظر من. با صداقت و بدون توجه باین کرسی‌ها که خواهم باشعارهای مختلف در ادوار مختلف بان تکیه بکنم سخن میگویم. مسائلی مهم در مملکت مطرح است

چرا بحث نکنیم؟ چرا کفایت مذاکرات؟ اجازه بدهید بر اعضا مسلط باشیم تا علل را دریابیم و مورد بحث قرار دهیم چرا شعار؟ چرا جنجال؟

یکنفر از نمایندگان - پنج دقیقه وقت شما تمام شده است.

قائمی - بهر تقدیر بجهت ضرورت بررسی هرچه دقیقتر غلبه و شرایط

تحقق یافته و موجب نگرانی ملت ایران شده است و در مجموع موجب شده دولت موقت نظامی مسئول اداره امور مملکت شود همچنان که سایر دولتی که بعنوان مخالف صحبت می‌کردند گفتند. من چنین موضعی را در قانون اساسی سراغ ندارم و تیمسار، هیچ دولتی همیشگی نبوده و نیست و خود شما فرمودید که این دولت دولتی است قانونی، پس دولت قانونی می‌باید نسبت به تمام مسائل مملکت مثل سایر دولت‌ها کمال مراقبت و توجه را داشته باشد.

رئیس - وقت شما تمام شد.

قائمی - اطاعت میشود وقت من تمام شد و انشاءالله امیدواریم که همه مسئولیت قبول کنند و از حدود محدود مشخصی خارج بشویم. تا شاید انشاءالله چنین مسائلی که پیش آمده دیگری پیش نیاید. ضمناً تذکری است مربوط به شهر اقلید و همچنین تلگرافی است که تقدیم مقام ریاست می‌کنم

رئیس - تذکره دولت ابلاغ میشود، آقای دکتر دادفر فرمائید.

مظهری - مگر چند نفر موافق صحبت میکنند؟

دکتر دادفر - بنده تصور میکنم در مجلس شورای ملی سنت‌ها و ملاحظاتی است و آن عبارت است از آئین نامه مجلس شورای ملی که اجازه داده است که هر نماینده در هر موضوعی میتواند با توجه به وقتی که در آن موضوع معلوم شده است صحبت کند، مثلاً در مورد بودجه کل کشور یا انعقاد عهدنامه‌ها مدت نطق نامحدود است اگر در موقع طرح بودجه مملکت فرض فرمائید همه یکی یک ساعت حق صحبت داشته باشیم میشود ۲۰۰ ساعت و اگر همه ما ۲۰۰ نفر داوطلب صحبت باشیم میشود ۴۰۰۰ جلسه آیا این درست است؟ لذا اگر چنانچه در مجلس شورای ملی بخواهیم تمایل و افکار فراکسیون‌ها و گروه‌هایی که دارای تهایل سیاسی مشخص هستند عنوان بشود از اقلیت محترم مجلس شورای ملی ۴۰۰ نفر صحبت کردند از اقلیت ۲۰ نفری ۴۰۰ نفر صحبت کردند و از اکثریت ۲۰۰ نفری ۴۰۰ نفر صحبت کردند از منفردين محترمی نیز که تا حال به هیچ فراکسیونی نپیوسته‌اند حدود ۳ یا ۴ نفر صحبت کرده‌اند. یعنی تمام گروه‌های متشکل پارلمان عقیده خودشان را

گفتند. آیا فراکسیونی که اعلام کرده است من فراکسیون هستم اقلیت هستم یک سخنگو دارد و یک عقیده دارد. اگر آقای اخلاقپور صحبت کرد حرف آقایان دیگر اعضای اقلیت هم هست اگر آقای پزشکپور صحبت کرد حرف آقای ظفری هم هست. در کجای دنیا رسم است در یک مجلس یک فراکسیون باشد و تمام افراد آن بیابند و بعنوان مخالف صحبت کنند. چند بار بشنومیم؟ مملکت که وقتش برای انعکاس اظهارات بنده و بخاطر جلب توجه و جذب چند نفر نیست. مملکت کار دارد برنامه دارد باید این دولت برود برق را تأمین کند، امنیت را تأمین کند اینک اینک ما مطالب تکراری را بعنوان شعار اینجا عنوان کنیم (صحیح است) بنابر این بنده به این جهت با کفایت مذاکرات موافق هستم.

رئیس - به پیشنهاد کفایت مذاکرات رأی می‌گیریم خانها و آقایانی که موافقت خواهند می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

۹- بیانات نخست‌وزیر

رئیس - جناب نخست وزیر فرمائید.

نخست‌وزیر (ارتشبد غلامرضا ازهاری) - جناب آقای

رئیس - نمایندگان محترم - عریض خودم را با زهم بنام خداوند متعال شروع میکنم (آفرین) و از خداوند بزرگ طلب یاری دارم که مرا موفق بدارد در این مأموریتی که پیدا کرده‌ام. بسم الله الرحمن الرحیم همانطوریکه استحضار دارید بنده هرگز افتخار حضور در ساحت مقدس مجلس شورای ملی و بهره‌گیری از محیط مقدس قانونگذاری مملکت نصیب نشده بود. دیروز و امروز که برای نخستین بار باشیوه بیان و نحوه تذکرات و تسلط خاص نمایندگان محترم بر مسائل مملکتی آشنا شدم بالاخص به چهره کلام و ذات بیاناتشان که نمودار عشقی سرشار و علاقه و احترام آنان به میهن عزیز و قانون اساسی میباشد بی بردم امیدواری تازه‌ای برای نجات مملکت از چنگ گرفتاریها پیدا کردم و آینده را روشنتر از آنچه تصور میکردم دریافتم (انشاءالله) در نطق این نمایندگان محترم اعم از مخالف و موافق به حقایق بسیار صریح و تذکراتی بسیار روشن برخوردیم که مجموعاً میتواند راهشای مفیدی برای اینجانب و همکارانم باشد روحیه این جانب آنچنان است که از آشنائی با حقیقت هر قدر هم تلخ باشد فراری نبوده و نیستم و نیکبختی را در پندپذیری پیدا کرده‌ام (احسنت)

خاصه پندی که بکار بستن آن بصلاح ملک و ملت

باشد دولت حاضر نمیخواهد منکر ناراضیهای شود که بر اثر بی توجهی ها ایجاد گردیده است. دولت حاضر با احترام به حسن خلق طلبی و حق دوستی افراد مملکت کوشش خواهد کرد که در مردم این احساس بوجود آید که صلاح مملکت و صلاح دولت بهیچوجه از یکدیگر جدا نیست اگر در برنامه دولت صحبت از نظم و آرامش شده است این امر نه بعنوان یک هدف بلکه برای ایجاد زمینه ای جهت بنای آنچه که برای همه ما ایرانیان مقدس است یعنی اجرای صحیح قانون اساسی و خصوصاً برخورداری از آزادیهای فردی و اجتماعی و بیان افکار و اندیشه ها و نتیجتاً امکان تحقق دموکراسی بمعنای حکومت مردم بر مردم است. ما بهیچوجه قصد اینرا نداریم که به بهانه ایجاد نظم آنچه را که برای همه ملت مقدس است و ما نیز خود جزو آن هستیم قربانی کنیم. هدف ایجاد نظم، اطاعت از قوانین کشور و حفظ حیثیت ذاتی افرادی است که در این سرزمین زندگی میکنند و بار تاریخ پر افتخار و پرفراز و نشیب ایران را با همه سنگینی اش بر دوش خویش احساس میکنند و جان و دل و قلبشان نگران آنست که سیلهای بنیان کن زمانه آسیبی به این مملکت نرساند ما میخواهیم وضعی بوجود آید که همه گروهها تکرار میکنم همه گروهها، همه احزاب بجز آنهایی که به قانون اساسی ایمان ندارند بتوانند با مبارزات صحیح و اصولی و مشارکت در همه فعالیتهای اجتماعی و سیاسی ویا جلب اطمینان و اعتماد مردم در اداره امور عمومی برای مردم شرکت جویند ما وظیفه سرکوبی و قطع امیدها و آرزوهای ملی را نداریم بلکه میخواهیم برای رشد و بارور شدن و به ثمر رسانیدن این آرزوها که مسلماً بر نهال وطنخواهی و وطن پرستی و آزادی و استقلال میهن جوانه زده است محیطی مساعد و قابل زیست و زندگی و این از همه دسیسه ها و توطئه ها فراهم سازیم در این سرزمین خدائی که بزرگترین نیاز آن وحدت بر اساس قوام پیوندهای مردمی است با رواج فساد و تزویر شریازه ارتباطهای مردمی را گسیختند و بنیاد جامعه را که باید بر پایه مودت و تفاهم باشد بر پایه خشم و کدورت استوار ساختند. غافل از آن که سرزمین نیاکان ما در موقعیت حساس ژئوپولیتیکی خود در معرض یکی از شومترین و خطرناکترین طرحهای استراتژیک جنگ سرد قرار دارد. استعمارگرها و غارتگرها همواره با طرحهای دقیق در صدد تعرض به حاکمیت و تمامیت و وحدت ملت ایران بوده اند و متأسفانه هنوز هم هستند. اگر موقعیت میهن ما این چنین حساس نبود شاید حاصل این ناراضی ها خشم و شورش و طغیان مردم

بوده و بس ولی افسوس که در این زمینه هراس انگیز داخلی بذرهای ناراضی یکی از سوهشترین جنگهای سرد استعماری که با کمک محافل استعماری آبیاری میشود در این زمینه مورد استفاده قرار میگردد. این محافل بحث انگیز ملت و مردم شریف ایران را غافلگیر کردند و یک جنگ روانی که از مدت ها پیش پایه ریزی و طراحی شده بود با تحمیل کردن ابزار و وسائل این جنگ را با زبردستی خاصی فراهم کردند بدین ترتیب که اشخاص فاسد، متعلق، دروغگو و خدایچه خبر را در بسته های حساس این مملکت گماردند (صحیح است) این اشخاص در تمام شوون کشور آگاهانه یا ناخود آگاه در تمام زمینه ها چه مادی چه صنعتی چه کشاورزی چه آموزشی و چه دینی و غیره در اثر تعمد یا سهل انگاری ندانم کاری ویا تملق، تبعیض و فساد، رفیق بازی و تظاهرات دروغ و دزدی چنان ناراضیتهائی تولید کردند که دیگر مردم بجان آمده بودند مردم مستعد انقلاب و انفجار بودند فقط جرقه ای لازم داشت که این مخزن دیناسیت و یارت رامنجر سازد از جمله اقداماتی نظیر پدید آوردن اتاق اصناف بود که در نتیجه هم به مصرف کنندگان هم به اکثریت پیشه وران ظلم شد موقعیکه سخن از حزب واحد و فراگیر بیان آمد باز هم نگذاشتند این حزب جایگاه معتقدان راستین آن باشد به عقاید میهن پرستان و مردم واقعی نگذارند.

در حالیکه شاهنشاه با احاطه بر حاصل پیشرفتهای اقتصادی سیاسی در مسیر آن بودند که رشد و تکامل دموکراسی را با ایجاد فضای باز سیاسی با پیشرفت ابعاد مادی جامعه هماهنگ سازند ولی رشد دموکراسی و استفاده از آزادیهای مصوبه در قانون اساسی با سوء استفاده کنندگان و مباحثان فساد مغایرت داشت و از این رو با آنستیزه کردند ولی سرانجام موجبات استقرار فضای باز سیاسی فراهم آمد مردم توانستند بفهمانند که از اوضاع ناراضی اند (صحیح است) از گردانندگان کشور سخت عصبانی می باشند در ابتدا ملت خواستار اصلاح امور و تأمین رفاه عمومی و آزادیهای معقول بود ویا تظاهرات مسالمت آمیز و درج مقالات محکم و متین در جراید خواسته های خود را بیان میکرد ولی چون هنوز بعضی از بهره های مسئول با تغییر چهره خود در سر کارها بودند به این خواسته ها توجه نکردند لذا خشم و غضبی بیشتر در مردم بوجود آمد و از اینجاست که دشمن از این وضعیت انفجار آمیز استفاده ویا تاکتیکها و تکنیکهای جنگهای روانی آنرا تبدیل به عصبیان و نافرمانی نمود کار بجائی رسید که مبالغه در بیان ناراضی ولی عدالتی ها و دزدی ها و خیانتها توأم با فووت و فن جنگهای

روانی چنان قوه درک و منطق مردم را تحت تأثیر قرار داد که بهیچوجه نتایج اعمال خود را درک نمی کردند و بدون توجه به آثار نامطلوب این اعتصابات و نافرمانی ها تصویری کردند که بدولت ضرر میزند در حالیکه غافل بودند که مثلاً در اثر دست کشیدن پاره ای کارکنان بیمارستانها ویا درمانگاه دیگر پزشک قادر به خدمت به بیماران نبودند و در نتیجه تعداد زیادی بیمار بی نوا و کم بضاعت رابه دیار نیستی میفرستادند زیر آنها نیکه بول داشتند دکتر یا پرستار رابه منزل خود احضار می کردند ویا اصولاً به خارج از کشور میفرستادند (احسن است).

چنان قوه درک (منطق) تحت تأثیر این تبلیغات شوم قرار گرفته بود که مردم کیوسک های تلفن و اتوبوسها را آتش میزدند ب فکر اینکه به دولت ضرر میزند در حالیکه از این کیوسکها و اتوبوسها کی استفاده میکرد؟ طبقات کم درآمد ملت شریف ایران نه اغنیا که همگی تلفن و چند اتومبیل شخصی در منزل خود دارند (احسن است) بدانند ایشان میگفتند و هنوز هم دارند میگویند اعتصابات را ادامه دهیم دولت به زانو درآید همه شنیدید اینرا من میگویم نه تنها تا دولت به زانو درآید بلکه ملت و مملکت نیز به زانو درآید. دولت غیر از ملت نیست. اعتصاب کارکنان صنعت نفت را مثال میزنم این کارگر و کارمند صنعت نفت که با اعتصاب خود جلوی جریان نفت را میگیرد آیا هیچ توجه میکند که اعتصاب او روی فرد فرد ۳۰ میلیون جمعیت ایران اثر نیک دارد متأسفانه تبلیغات شوم قوه درک و تمیز آنها را کشته بود آیا فکر میکنند که با این عمل خود حتی مردم نمیتوانند نان خود را برای زنده ماندن بدست آورند آیا فکر میکنند که با این کار شکنی خود چه تعداد از بیماران بیمارستانها و چه تعدادی از میان این ۳۰ میلیون جمعیت در اثر سرما و برف و یخ بندان و نداشتن وسائل گرمابه دیار نیستی رهسپار میشوند؟ اگر ادامه پیدا میکرد با این زمستانی که در پیش داشتیم کی مسؤل مرگ اینهمه مردم بود کی بود؟ آن اشخاصی که این مردمان وطن پرست کارگران و کارمندان شرکت نفت را تحت تأثیر سوء خودشان قرار داده بودند؟ آیا نمی دانستند اگر نفت از جریان بیفتد حقوق استادان، نظامیان، کارمندان دولت و هزینه های بیمارستانها و غیره را از کجا پرداخت میکردیم آیا اینها با تمام مملکت و با تمام ۳۰ میلیون نفر دشمن هستند خوشبختانه یکی از کارهای این دولت تفهیم این موضوع بود به کارمندان شریف و کارگران زحمت کش و میهن پرست واقعی شرکت صنعت نفت از همین جهت درک کردند که چه جنایت، من نمیگویم خیانت، چه جنایتی

داشتند در اثر تبلیغ سوء بدخواهان ایران نسبت به فرد فرد ۳۰ میلیون جمعیت انجام میدادند یکایک رفتند سر کار خودشان فهمیدند که در چه دامی می خواهند این مملکت را بیندازند گفتند فقط دولت به زانو درآید در حالی که مملکت به زانو درمیآید جای انکار نیست من بنام رئیس دولت اجازه می خواهم بنام تمام ۳۰ میلیون جمعیت از این کارگران و کارمندان شرکت نفت و گاز از صمیم قلب تشکر بکنم که فهمیدند دشمن ما و بداندیشان ایران چه نیت سوئی برای فرد فرد ما داشتند

واقعاً وای وای از یک سو اینهمه غفلت از سوی دیگر توطئه بدخواهان اینقدر غفلت، کوتاه بینی کوچک بینی از آن طرف توطئه ما هرانه سخن کوتاه کنم زیرا ادامه این مسائل نمک پاشیدن به جراحی است که روح و قلب هر فرد ایرانی را بیشتر جریحه دار میکند بدخواهان ما چه میخواهند و چرا این کارها را میکنند اغلب نمایندگان محترم چه مخالف و چه موافق گفتند چرا بدخواهان ما این کارها را میکنند اینها نمی خواهند یک ایران متحد قوی مصمم در مقابل مطامع مادی و سیاسی و معنوی آنها وجود داشته باشد اینان نمی خواهند که ما با یکدیگر متحد باشیم می خواهند برادر را در مقابل برادر قرار دهند این بدانند ایشان می خواهند ارتش رؤسای احزاب وطن پرست صرف نظر از اسمی که دارند علمای دین اینها که رهبران ملت هستند، مردم را مقابل اینها قرار دهند همانطور که تعدادی از آقایان نمایندگان فرمودند دو رکن اساسی که همیشه بفرمان پادشاه وقت کشور این کشور را در امان نگهداشته که امروز من و شما اینجا صحبت میکنیم با سر بلندی ارتش، و دین این دو تا را خیله گران متخصصین جنگهای روانی میخواهند از مردم جدا کنند در این شکی نیست که اجتماعی که احزاب سیاسی که عرض کردم آن احزابی که بقانون اساسی ایمان دارند حتماً اجتماعی لازم دارند علمای ما طبعاً اجتماعی لازم دارند بدانند ایشان و طراحان جنگهای سرد از این اجتماعات ما میخواهند سوء استفاده کنند اگر چنانچه هشیار نباشیم عوامل تربیت شده و خرابکار را که سالهاست تکنیک خرابکاری را یاد آنها داده اند طوری داخل این جماعت می فرستند در فرصت مناسب هر چه سریعتر شروع به کشتن و آتش زدن و غارت و غیره می کنند ویر می کردند داخل جمعیت گفتنش خیلی آسان است که خوب دولت اینها را بشناسد ولی عرض کردم جنگ سرد است ما نظامی ها می گوئیم که جمعیت شهرها برای جنگ سرد، مثل جنگل است تا کسی را از داخل جنگل

پیدا بکنند خیلی طول دارد این اشخاص که آلت دست خارجی و تربیت شده خارجی هستند وقتی که داخل جمعیت شدند برای ما پیدا کردنشان مشکل است سیلی - با کمک ملت پیدا میشوند.

نخست وزیر - نه این را من بگویم تمام دنیای گویند چکار بکنیم. مأمورین انتظامی چه بکنند؟ آیا بایستند و تماشا کنند که اگر این خرابکار حرفه‌ای (اشتباه نشود ملت ایران، یک فرد ایرانی اینکارها را نمی‌کند) آیا بایستند و تماشا کنند که اگر این خرابکار حرفه‌ای مثلاً خانه‌ای را آتش زد دومی و سومی والا آخر راهم به آتش بکشد در این خانه‌ها آیا فکر نمی‌کنید که ممکن است اطفال شیرخواری باشد بیمارانی باشند که نتوانند از جای خود حرکت کنند اینها باید در خانه‌های دومی و سومی و غیره بسوزند و من مأمور انتظامی که ملت حقوق بین میدهد که ملت تربیت کرده برای اینکه حفظ جان و مالش بکنم دست بگذارم روی دستم بایستم خواهش میکنم فرد فرد خود را بگذارید جای آن پلیس جای آن ژاندارم جای آن سرباز چکار بکند همانطور که گفتم آن خرابکار حرفه‌ای رفت داخل جمعیت پیدایش نمی‌کنم نه من پیدا نمیکنم نه در ارتش نه در نیروهای انتظامی کشور ما در هیچ ارتشی اینها که در مسائل نظامی مطالعه دارند میدانند که من چه میگویم، سخت‌ترین جنگهاست، چکار بکند، از یکطرف اگر چنانچه داخل ملت نرفته بود بایک رگبار مسلسل همه را از بین میبرد، خیلی آسان بود، خیلی سریع، ولی مگر ما می‌توانیم اینکار را بکنیم، من را ملت به اینجا رسانیده است، این حقوق را ملت بمن داده، نمی‌توانم اینکار را بکنم، چکار می‌کند آن فرمانده، که این مسئولیت دینی و وجدانی را دارد و تا دینش اجازه ندهد، آقایان ماملت ایران ملتی هستیم واقعاً در دنیا از هر کس که من بگویم متدن تر قطعاً برایتان اتفاق افتاده در خیابان دارید راه میروید، کسی میخواهد بزمین بخورد و شما او را نمی‌شناسید، فوری میروید که او را بگیرد، مایک همچون احساساتی داریم، چطور یک سرباز، یک ژاندارم، یک پلیس اسلحه داشته باشد و بگذارد که این خانه و این مغازه‌های مردم آتش بگیرد، نمی‌تواند، چکار بکنیم، میدانیم که اینها از ملت ایران نیستند، چکار بکنیم با بلندگو اعلام میکنیم مردم متفرق شوید، مردم متفرق شوید گوش نمی‌کنند، گاز اشک‌آور میریزند، پرتاب میکنند که بلکه متفرق شوند، همان خرابکارهای

حرفه‌ای همان‌هایی که تربیت شده‌اند به آنها یاد داده‌اند که چه جور از آثار گاز اشک‌آور خودتان را در امان نگاهدارید، آیا علمای ما خدای نکرده آیا رؤسای احزاب ما خدای نکرده این چیزهای فنی را میدانستند، بخدا نه، همان اشخاصی که این خرابکارها را تربیت کرده‌اند این چیزها را یاد داده‌اند.

بلندگو اثر نکرد، گاز اشک‌آور که اثر نکرد، آبیاش اگر وجود داشته باشد، تانک‌های آبیاش که اثر نمی‌کند تیراندازی هوایی میکنند باز هم میگویند که نیروهای انتظامی نمی‌زنند ترس، باز هم برو جلو، برو جلو، برو جایی که گفتند می‌خواهند ملت را از احزاب، از زوهران سیاسی‌مان، از علما و ارتش جدا کنند، این‌جا شروع میشود، پسرش فوت کرده، پسرش مجروح شده و یا کشته شده یا شوهرش یا برادرش، اول چیزی که این بازماندگان میگویند، میگویند اگر نرفته بود داخل این جماعت، این بلا بر سرش نمی‌آمد. (صحیح است)

با این عبارت حالا با لعنت میکند، عادی‌اش این بود که من گفتم، پس اولین هدف گردانندگان جنگ سرد ایجاد شد، از احزاب ما را جدا کردند، از علما ما را جدا کردند، از آن طرف هم، هر چه میخواهند بد به ارتش و قوای نظامی میگویند، بنابراین با من هم بدش میکنند، با پیشوایان دینمان هم بدشان میکنند، ملاحظه فرمائید همیشه گفته‌اند برای اینکه یک اتحاد وجود نداشته باشد بایستی تفرقه بیندازند. استدعا میکنم وقتی رفتید منزل به این عرایض که هیچ جنبه سیاسی، هیچ جنبه حزبی و ریا و تزویر ندارد دقت فرمائید. (احسن)

بدخواهان دین و مملکت واقعاً مصمم هستند که مملکت را به زانو دریاورند نه دولت را، دولت کیست؟ من امروز هستم فردا یک کسی دیگر می‌آید، دیروز جناب آقای شریف امامی بود، پس فردا کسی دیگری می‌آید، یکی از آقایان می‌آید اینجا، اصلاً آن‌ها میخواهند مملکت را به زانو دریاورند.

از این جهت بطوریکه نمایندگان محترم مجلس شاهد هستند علاوه بر قتل‌ها، غارت‌ها، آتش‌سوزی‌ها، شکستن‌ها امروزه میلیون‌ها محصل ویلان و سرگردان هستند.

هزارها تن کالا در بندرها و کشتی‌ها معلق و معطل مانده (صحیح است) حتی میرفت گاز و نفت و بنزین مورد مصرف روزانه مردم نیز به آنها نزد خانه‌ها و مغازه‌ها و بانکها و سینماها طعمه آتش شد امنیت اقتصادی امنیت فکری امنیت اجتماعی و هر نوع امنیت دیگری

دچار تزلزل و نابسامانی شده بجهت را می‌خواهی بفرستی خود من بچه دارم، می‌فرستم مدرسه، ناراحت است مادرش تا بپرگردد، این چه زندگی است که برای این ملت شریف ایجاد کردیم چرا؟ (یک نفر از نمایندگان - واقعاً چرا؟) این چه نوع امنیتی است؟ نمایندگان محترم قبول می‌فرمائید که این سرمایه‌های عظیم متعلق به عموم مردم ایران است و این اوقاتی که برای بنیانگذاری این سرمایه و تأسیسات بکار رفته است از سرمایه و وقت و عمر مردم این سرزمین تهیه شده که اینک اجنبی می‌خواهد با دست خود ما از بین ببرد این سرمایه‌ها تنها متعلق به دولت نیست، متعلق به ملت و متعلق به مملکت می‌باشد بنابراین وقتی به آنها زیانی وارد شد، زیان متوجه عموم مردم، عملاً علیه منافع عمومی و منافع یکایک مردم این سرزمین است پس به این واقعیت می‌رسیم که بداندیشان دین و مملکت جنگی را بر علیه مردم برآه انداخته‌اند نه بر علیه دولت من استدعا میکنم باز هم فکر بکنید این جنگ بر علیه تمام ملت ایران است یا فقط بر علیه شاه و دولت است، خواهش میکنم سرفروخت در منزل فکر کنید جنگی راه‌راه انداختند که هستی خودمان را بدست خودمان از بین ببریم یکدیگر را نابود کنیم هر چه ساخته و تهیه دیده‌ایم نابود کنیم سرزمین خود را بالاخره بدست تجزیه‌سپاریم این نابسامانیها منجر به یک جنگ داخلی شده در اثر این جنگ داخلی هستی خود را بخون و آتش بکشیم ناگهان سر و کله اربابان که انشاء الله سرشان سردار برود پیدا شد تا دیروز این آقا همه کاره بود ادعای میهن‌پرستی میکرد برای اینکه مردم را اغفال بکند، میهن‌پرستی، شاه دوستی، امنیت هر چه که میخواهد اسمش را بگذارند، یک مرتبه، یک سر و کله، همان‌طور که گفتم از قبل انشاء الله به سر دار برود پیدا شد نقشه و طرح اینها چنان ماهرانه که از این آشوبگرها دوفایده بزرگ بدست می‌آورند یکی لطمه زدن به اقتصاد و تواناییهای صنعتی و کشاورزی و غیره و دیگری نفاق انداختن بین قوای مختلف مملکت، بانکها را آتش می‌زنند چرا بانکها واقعاً انتخاب شده‌چسب فکر کرد اولش میگفتند (من عریان دارم صحبت میکنم) اولش میگفتند چون این شعبه بانک مال فلان کس است که اعتمادی به دینش نیست که آیا مسلمان هست یا نه اینها را آتش می‌زنیم پس چرا سایر بانکها را آتش زدند چرا؟ هیچ فکر کردید؟ بانکها را آتش می‌زدند که به اقتصاد مالطمه وارد یابد بعد برای اینکه دستشان خوانده نشود دو تا مشروب فروشی و دوسه تا کاباره راهم آتش می‌زدند که بگویند این آتش

سوزنها توسط عوامل مذهبی است ببینید چند تا مشروب فروشی را آتش زدند و چقدر بانک‌ها را دارند آتش می‌زنند که بگویند این عوامل مذهبی هستند یعنی من که مأمور انتظامی هستم میخواهند نگاهدارند جلوی آن مگر من نمی‌فهمم خدای نکرده آن عالم، این هاهمه مگر گفته‌اند مردم آتش سوزی نکنید، کدامیک گفته‌است مردم آتش بزنید کدامیک از علما گفته‌اند چه علمای اعلام و چه آیات عظام و چه حتی کسیکه دور کت نماز خوانده هیچ کدام نگفته‌اند، ولی میخواهد به من مأمور انتظامی حالی کند که که مذهبیون دازند این کارها را میکنند ولی من که میدانم دروغ است من میدانم افسران هم میدانند مابه آنها گفتیم. در اینجا لازم میدانم که در کمال صراحت موضع این دولت را برای آگاهی هم میهنان عزیزم و در برابر انتظار جهانیان روشن کنم این دولت هنگامی زمام امور را بدست گرفت که استراتژیست‌ها این کار جنگ سرد را علناً بر ضد امنیت ملی ما شروع کرده‌اند و بعضی از شهرها و سرانجام پایتخت را به آتش کشیدند بلکه علناً قصد خود را بر اقدام به عملیات مسلحانه با انتشار نشریات بسیار اعلام داشتند آنها علناً تعلیم خرابکاری بمب‌سازی را بطور عملی و نظری مورد تعلیم قرار دادند و زمان را آنگونه برای اجرای مقاصد پلید خود آماده یافتند که در بیان نیات شوم شیطانی خود هیچگونه پنهانکاری را روانداشتند همه شما انتظار داشتید بعد از این جنگ‌های سرد اسلحه بیرون بیاید واقعاً این طوری فکر میکنند باز فکر میکنند صحیح فکر میکنند آنها حتی تبلیغات بر علیه مقامات دینی و تبلیغات بر علیه احزاب و اقامی و رهبران احتمالی را که از خودشان نبودند آغاز کردند این دولت هنگامی بر سر کار آمد که دیگر کشور در معرض تنها یک جنگ سرد روانی نبود بلکه کارگردانان پشت پرده در صدد بودند که اصطلاح جنگ سرد روانی را به کنار بگذارند و با سلاح آتشین و دسته‌های چریکی به جان مردم بیایند.

این دولت دقیقاً برای خشتی کردن توطئه عوامل جنگ و استقلال مجدد نظم و امنیت به فرمان شاهنشاه زمام امور را به دست گرفت چرا تا دیروز من افتخار میکنم حدود هفت هشت سال رئیس ستاد بزرگ ارتش‌تاران، بزرگ ارتش‌تاران یعنی اعلیحضرت همایونی بوده‌ام هیچ رئیس ستادی به اندازه من در این سمت نبود چرا قبلاً مرا احضار فرموده بودند و بگویند که برود دولت را تشکیل بده که لازم شد یک فرد نظامی بیاید درست شماها و ما همه میگویند دولت نظامی ولی تعداد غیر نظامی دولت من را ببینید چیست؟

قبل ازمن تیمسار قره باغی وزیر کشور با تیمسار عظیمی وزیر جنگ بودند نظامی بودند من هم آمدم یکی دو نفر هم دراز حرفه و شغلی که داشتند فرمانده نیروی دریایی وزارت نیرو از لحاظ حرفه اش انتخابش کرد رئیس روابط عمومی را به سمت وزارت اطلاعات از لحاظ شغلی که قبلاً داشت انتخابش کردم نه از لحاظ نظامی بودن ولی بالاخره رئیس ستاد اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریا مهر بوده اند و تشخیص فرموده اند که بایستی فعلاً یک کسی که از امورات ارتشی در امور جنگهای سرد و تکنیک آنها آشنا است زمام امر را در دست بگیرد. منتهای سیهن پرستی و وطن پرستی را اعلیحضرت همایون شاهنشاه همیشه داشته اند (صحیح است) والان هم حتی ازجان خودشان گذشته اند این دولت همانطور که عرض کردم موقعی برسر کار آمد که تنها یک جنگ سرد روانی وجود نداشت این دولت دقیقاً برای خنثی کردن توطئه عوامل جنگ و استقرار مجدد نظم و امنیت زمام امور را در دست گرفت اکنون دشمنان ویداندیشان ما تبلیغ میکنند که چرا نظامیان برسر کار آمدند. سؤال میکنم چرا نظامی هایی برسر کار آمدند من افتخارم اول اینست که ایرانی هستم دوم افتخارم اینست که این لباس مرگ را پوشیده ام برای اینکه آزادی شما را حفظ کنم. (احسنست) چرا سیر کار نیایم؟ چرا سرکار نیایم ولی دشمنان میگویند چرا نظامی ها سرکار می آیند با اینکه گفتیم تعداد نظامی های ما چند نفرند مگر شما ملت ایران مخارج ارتش را نداده اید که اگر روزی کشورتان بخطر افتاد این افسران و درجه داران و این سربازان شما جان شان را برای شما ها بدهند حقوق من ، پول افسر ، مخارج تفنگ و فشنگش از کجا می آید. مال شماس (آقرین) البته از پول شما تأمین میشود شما این مخارج را متحمل شده اید که روزی ما شما را حفظ کنیم حالا این حفظ کردن شما زمانی در قدیم با شمشیر و گرز و کمان بود و امروز تا جنگ گذشته بیشتر جنگهای خارجی بود حالا علاوه بر جنگهای خارجی کشورها را میخواهند از داخل اشغال کنند.

ارتش ضامن حفاظت و صیانت کشور است اعم از اینکه دشمن از کجا سردر بیاورد (منصور صادقی) - حتی از پارلمان! اگر در مرز بود به مرز میروند داخل کشور بود بایستی در داخل کشور دفاع کنند آیا اگر دشمنان ما و بداندیشان ما با سلاح تبلیغات و شایعه پراکنی نفاق افکنی و دیگر تاکتیکهای جنگ سرد از میدان داخلی بعملیات قتل و آتش سوزی و انهدام و غیره پرداختند

آیا باید ارتش فریب آنها را بخورد و حیل های آنان را چون در درون کشور نفوذ داده اند نادیده بگیرد؟ نه این چنین نیست مادر برابر هرگونه ناامنی ناایمنی عدم امنیت بحکم وظیفه سربازی خود قبول مسئولیت کرده ایم و اینک در برابر بحرانی که با ناامنی همراه است وظیفه خود میدانیم که صرفاً بخاطر استقرار نظم و دفاع از جان و مال و ناموس هم سیهان خود و تأمین موجبات زندگی روزمره آنان بوظیفه خود عمل کنیم و فرصت آنرا بدست دهیم که بار دیگر اراده مردم با استفاده از موازین قانون اساسی کار را بدست سیاستمداران بسپاریم این دولت تمام مساعی خود را بر اساس موازین قانونی بکار خواهد برد تا بار دیگر هر چه زودتر امنیت و نظم در کشور استقرار پیدا کند و دولت بعدی که جایگاه هم آهنگی نیروهای ملی خواهد بود بتواند انتخابات آزاد و مطمئن بخشی را تأمین کند.

اکنون که از مخاطرات سخن گفتیم مخاطراتی که اگر از آن غافل بمانیم اساس وحدت و استقلال حکومت قانونی را به تزلزل خواهد آورد جا دارد که از روی انصاف و تعقل نظری نیز بدست آوردهای واقعی خود و آینده آن بیان کنیم از سالهای گذشته همانطور که اطلاع دارید و یکی از آقایان نمایندگان هم گفتند افسران بهیچ وجه حق ندارند وارد احزاب شوند و وارد سیاست شوند ولی این بدان معنا نیست که افسر از رموز سیاستمداری بدور باشد مادر دانشگاهیان حتی فلسفه کمونیزم را نیز درس میدهم چون اگر درس ندهیم ممکن است اغفال شوند تمام ایسماتی که در دنیا هست در دانشگاهها و دانشکده های نیروهای مسلح شاهنشاهی اغلب بمنظور و آگندار میشود و بنابراین فکر نکنید اگر فلان کس میگوید یا جزء سیاست نیستیم از مسائل سیاسی هم بی اطلاعیم ولی این وظیفه ماست که جزء هیچ حزبی نباشیم چون وای بحال آن مملکتی که قوای مسلحش که اسلحه در دست دارد طرفداری از حزبی بکند پس بنام رئیس دولت طرفدار هیچ حزبی نیستیم همه را مقدس میدانم آنها تکیه بقانون اساسی ما ایمان دارند برای من رئیس دولت تمام این احزابیکه جدیداً هم ایجاد شده اند مقدس هستند و احترام میگذارم (احسنست) معنای آنکه افسر وارد سیاست نشود این نیست که چیزی راجع به سیاست و سیاستمداری نفهمد چگونه ما درس میدهم در دانشگاهیان چطور ممکن است افسری که باید جانش را در راه مملکت فدا کند و آنوقت این افسر از سیاست

خبر نداشته باشد و نداند برای چه کشته میشود چنین افسری را شما قبولش دارید؟ همانطور که گفتیم دشمن یک جنگ روانی را بما تحمیل کرده است او میخواهد هر چه تا کنون ایجاد کرده ایم از میان بردارد من از سازمان برنامه هزینه این چند سال اخیر را گرفتم سازمان برنامه بمن رقمی ارائه داد در حدود ۵ هزار میلیارد برای توسعه و عمران این کشور خرج شده آیا کدام ایرانی بخودش اجازه میدهد که این همه سرمایه مادی این همه سرمایه، وقت و عمر ایرانی که صرف ایجاد این تأسیسات شده است بگذارد از میان برود.

حتی تصور هم برای یک فرد ایرانی مشکل است حتی تصور این امر هم که یک لحظه از اداره این همه واحدها و تأسیسات زیربنائی و اجتماعی و تولیدی کشورمان غافل بمانیم ویرانی آنها یعنی ویرانی امیدها و آرزوها و سرمایه ملتی را تحمل کنیم نه قابل طاقت است و نه مقدور است و نه هیچ ایرانی وطن پرستی میتواند از کنار این ضایعه بزرگ و غم انگیز بی تفاوت بگذرد (صحیح است) امروز حدود نه میلیون نفر از نوجوانان و جوانان ایرانی با یاری و هدایت ۳۰ هزار نفر معلم در همه سطوح بکسب علم و مهارت مشغولند تا برای اداره ایران ایرانی آبادتر و بهتر از ایران امروز وارد میدان سازندگی و خلافت شوند و نه میتوان و نه باید که سرنوشت و آینده این مدیران و گردانندگان ایران فردا را فراموش کرد و مدارس آنان را تعطیل و این سرمایه معنوی و مادی عظیم را نابود و این گروه مهم را سرگردان و خانواده ها را از آینده فرزندان خود بیمنانک و مأیوس نمایند. ممکن نیست امروز بیش از ۱۰ میلیون نفر از جمعیت فعال کشورمان در شهرها و روستاها بکارهایی اشتغال دارند و هر فرد شاغل از حاصل کار خود هم درآمدی برای تأمین معاش روزانه زندگی خود بدست می آورد و هم خدماتی بجامعه عرضه میدارد و کالا هائی تقدیم جامعه میکند تا چرخهای اقتصاد این کشور بچرخد در آید. همین امروز روزانه بیش از یک هزار نفر تقاضای کار میکنند چگونه باین کارخانه هائیکه بیجه دسترنج این چند سال گذشته بوده است بگوئیم بخوبند و از کار باز بمانند چون چند نفر دزدی کرده اند کدام وجدان اجازه چنین کار را میدهد تأمین بهداشت و درمان کشور ما بعهده بیش از ۵ هزار پزشک و سایر کارکنان مربوط برشته های پزشکی محول شده است در حدود ۵ هزار تخت بیمارستانی و قریب ۳ هزار درمانگاه عمومی روستائی

در این مملکت وجود دارد. اینها را بگذاریم که ازین برود من قصد نگارم درباره آنچه که فعلاً موجود داریم حرف بزنم یا ارزش مادی و معنوی آنها را اینجا بیان کنم فقط منظوم از اشارات امروز این بود که باید از این حرکت انقلابی واصلی که شاهنشاه ما قبول فرموده اند در راه سازندگی بهتر و استوارتر آزادی حداکثر استفاده مفید بشود و در این مرحله بسیار حساس و خطری از ارزیابی دقیق خصوصیات فرهنگی سیاسی و اقتصادی کشورمان و جایگاه به حق ایران در مجموع نظام اقتصادی سیاسی منطقه ای و بین المللی خدای ناکرده غافل نباشیم با توجه به جریاناتی که هم اکنون به عرض نمایندگان محترم مجلس رسانیده ام این سؤال پیش می آید که راه خلاصی از این اوضاع چیست؟ چه باید کرد. دولت اینجانب برای رهائی از این وضعیت در درجه اول اهمیت برقراری امنیت و نظم و آرامش میداند و به علاوه این مأموریتی است که اصولاً شاهنشاه به این دولت داده اند حافظ مملکت حافظ قانون اساسی برای برقراری این امنیت و ثبات و ادامه آن به نظر این دولت بایستی بعلی که این ناامنی و لجاجت گسیختگی را ایجاد کرده توجه بکنیم مهمترین علت ناراضی مردم تبعیض، رفیق بازی، ندانم کاری، ظاهر سازی، دروغ، تزویر، وریاست. برای عدم تکرار این اعمال سعی شده است که وزرانی انتخاب شوند که مشهور به دانائی، توانائی، دیانت، پاک، جدیت و صداقت میباشند سعی کرده ام من بجز وزرانی نظامی و یکی از وزرآ آن هم آقای احمد ناظمی (چند نفر از نمایندگان مرد شریفی است) که در موقعی که فرمانده ارتش یکم در کرمانشاه بودم ایشان رئیس دادگستری آنجا بود با هیچکدام از این وزرانی که به حضور نمایندگان محترم مجلس پیشنهاد کرده ام نه یک جای خورده ام و نه منزلشان را بلدهستم و نه منزلت را بلدند خدای من شاهد است وقتی که دعوت کردم که بیایند در دفتر منمیدانستم با چه قیافه هائی (پیر، جوان، موی سفید، موی سیاه) روبرو میشوم این آقایانی که دعوت کرده ام همان طوری که در ارتش عمل میکردم تحقیق نکردم آنها هم را نمیشناختم نمیتوانم جلو همه دروغ بگویم.

آقایان! مرا وجداناً می شناختید؟ دیده بودید مرا؟ بجز دو سه نفر وزیر که در کابینه های قبلی بعلت شغلم بعضی اوقات من را دعوت میکردند.

از دور سری تکان میدادم او هم به من سری تکان میداد نه خانه آنها رفته ام و نه آنها به خانه من آمدند و نه با هم جای خوردیم بنابراین واقعاً این دولتی که به این

نحو انتخاب میشود یعنی هیچ نظری ندارم به وزراء پخشنامه کرده‌ام و گفتم همینطور که من شما را انتخاب کرده‌ام شماها هم بایستی زیر دستانتان راهی‌منطور انتخاب کنید. من در همین مجلس دوستان زیادی دارم که فکر میکردند که به وزارت انتخابشان میکنم ولی من راکه شاهنشاه انتخاب کردند فرمودند در این موقع بحرانی برو نخست‌وزیری را بعهده بگیر مملکت من بالاتر از همه چیز است بپرسید از این وزراء من در کدام دولت از بدو مشروطیت تا کنون یک چنین وضعیتی بوده مرور کنید من حتی افکار سیاسی اینها را نمیدانستم من نمیدانم جزو کدام حزب هستند بخدا اگر بداند اگر بطور مثال جزو حزب پان ایرانیست است یا جزو حزب آزادگان است و یا احزاب دیگری که در دست شده کاری ندارم باشند من حتی در نظرم گفتم من برای پذیرائی جبهه ملی هم حاضرم چون جبهه ملی تازمانی که به قانون اساسی با ایمان دارند برای من تفاوتی ندارد من که نمیخواهم حزبی بعداً برای خودم درست کنم نمیخواهم سوءاستفاده‌ای بکنم بگذارید آن اشخاصی که اصلاً با هم یک‌چای نخورده‌ایم با من کار بکنند.

شاید همانطور که عرض کردم در تاریخ مشروطیت سابقه نداشته باشد بروید و مطالعه کنید.

لذا امیدوارم این مردانی که با این وضعیت انتخاب شده‌اند بتوانند گره گشای این مملکت باشند (انشاءالله) کافی نیست که این دولت و اعضای آن مرتکب اعمال مذموم ذکر شده نگردند ملت و مردم میخواهند کسانی که کشورشان را به این روز سیاه نشانده و مرتکب فساد و نادرستی و ریا و تزویر شده‌اند دستگیر و تسلیم عدالت شوند تا بغض و کینه و خشم مردم فروکش کند در این زمان کم دولت‌ها خیلی گفته‌اند که ما با فساد مبارزه میکنیم جز این دولت نظامی که به فرمان شاهنشاهی کار آمد چه کسی شروع کرد به دستگیری آن‌ها چرا مهلت نمیدهد بمن؟ (نمایندگان - مهلت میدهیم) افتخار میکنم که در موقعی که موضوع فساد پیش آمد پادشاه شما به من گفت حتی از هیچ کس نگذرد راجع به خانواده سلطنتی، خود شاه نمیدید که او امرشان چیست در دنیا و در رادیوها گفتند. وقتی که پادشاهما وقتی رهبر عالیقدر ما وقتی که حافظ قانون اساسی ما حتی به خانواده سلطنتی این دستور را میفرمایند من از چه کسی حساب ببرم خدای من شاهد است من آنقدر که از طرف آنها که در بازداشت هستند در فشار هستم از آنها که آمدند اینجا بعنوان مخالف صحبت کردند ترسی ندارم. من الان بیشتر از آن‌ها تحت فشار هستم. این بیچاره‌ها که

به شاهنشاه قسم خوردیم برای این مملکت‌مان، ما آن دولت نظامی که دنیا تصور میکند در مخیله هیچ افسری در ایران رسوخ نمیکند خدائندکند. و اما موقت، من خودم واقعاً درک میکنم که وجود برای ارتش بیشتر لازم است تا نخست‌وزیری برای اینکه آن برای جنگ با خارجی است اینجا خیلی‌ها هستند که میتوانند اینکار را اداره بکنند البته در این فاصله زمانی کوتاه که انشاءالله برگردیم به آن امنیت و آزادی که شما میخواهید واقعاً باید کس دیگری بیاید روی کار وقتی من خودم را موقت میدانم معنی آن این نیست که اگر میگویم موقت یعنی به سایر کارها کاری ندارم وزراء شاهد هستند من چه از لحاظ اقتصادی چه از لحاظ کشاورزی تمام آقایان گفته‌ام آینده را ول کنید نمیخواهم تبلیغ بکنید که ما این کار را میکنیم همیشه شماها باید بگوئید ما اینکار را کردیم من این فاسدین را دستگیر کردم. هیچ به شماها گفتم؟ شما فقط توی روزنامه خواندید که اینها دستگیر شده‌اند. امشب چه کسی گرفته شد، فردا چه کسی؟ فکر نکنید نمیشود که سایر امور به امنیت ارتباطی نداشته باشد مگر چنین چیزی ممکن است که من تعداد زیادی بیکار در شهرها داشته باشم و با این وجود امنیت برقرار کنم باید برای آنها کار پیدا کنم بنابراین اگر در برنامه خود نوشته‌ام و نوشته‌ام بچریان انداختن امور این وزارتخانه‌ها و تأسیساتیکه بعرضتان رساندم مشغول کار هستم فکر نکنید که من موقت هستم که فقط مسلسل را بدست بگیرم و امنیت را برقرار کنم نه اینطور نیست اعلیحضرت این را از من نمیخواهند شماها نمیخواهید ملت نمیخواهد تا چه موقعی این دولت بکار خودش ادامه میدهد چون موضوع وقت مطرح است و عرض میکنم هر زمان و موقعی که شاهنشاه اراده بفرمایند و تا هر موقعی که مجلسین به من رأی عدم اعتماد بدهند این دولت ادامه خواهد داشت من نمیدانم، بدت نمی‌دانم، در ضمن بیانات آقایان نمایندگان مخالف و موافق که همانطور که عرض کردم، من مثل یک شاگرد مکتب آنجا نشستم و با دقت به صحبت‌های آن‌ها گوش میکردم، حتی یکی از دوستان گفت می‌توانستی بروی کمی خستگی در بکنی ولی با این سن ۷ ساعت این جا نشستم بینم که هر کسی چه میگوید، چون میخواهم استفاده کنم امنیت نبایستی با از دست رفتن آزادی انجام شود ضد در ضد معتقدم امنیتی که آزادی را ازین ببرد دیکتاتوری است من سرباز و افسر حکومت سلطنتی مشروطه هستم و دیکتاتوری را نمی‌خواهم (آفرین) موجبات امنیت خاطر مردم باید فراهم شود و همراه با تأمین

امنیت بایستی به سمت آزادی فردی و اجتماعی پیش برویم هدف اصلی آزادی‌های فردی و اجتماعی است آزادی فردی و اجتماعی برای شخص خود من هم خوب است، مگر من همیشه رئیس دولت هستم بنده فردا باز نشسته می‌شوم میخواهم آزاد باشم، چطور میتوانم برخلاف این رفتار کنم من میگویم خیلی هم خودخواه باشم آزادی بدون امنیت وجود ندارد. ملاحظه فرمودید که آزادی بدون امنیت نمی‌تواند وجود داشته باشد پس اگر اعلیحضرت هم‌ایون شاهنشاه آریامهر این مأموریت را مرحمت فرمودند که هدف اصلی برقراری امنیت است چون اساس آزادی امنیت است آزادی بی بند و بار باعث هرج و مرج میشود که قوانین تعیین کرده‌است اگر کسی از آن خارج شد، این آزادی نیست که متأسفانه دیدید که به اسم آزادی چه بلای بر سر این مملکت آوردند، آن هرج و مرج بود، آزادی نبود این گفته آقایان بود. این دولت امیدوار است امنیتی را بوجود آورد که در آن آزادی‌های فردی و اجتماعی در آن نشو و نما نماید من بهترین مدرکی که دارم پشتوانه این امنیت و آزادی که دارم همان قسمتی از پیام شاهانه است که به ملت در تاریخ ۵/۸/۱۰۵ اعلام فرمودند و حالا می‌خوانم «باردیگر در برابر ملت ایران سوگند خود را تکرار میکنم و متعهد میشوم که خطاهای گذشته و بی‌قانونی (توجه بفرمائید، لغات را بی قانونی نه، اراده شخصی) ظلم و فساد دیگر تکرار نشده» از همین جهت من نتوانستم حکومت را در فاصله ۴، ۵ روز تشکیل بدهم، می‌گفتم عقب اشخاصی که کسی نتواند واقعاً نقطه تاریکی رویشان بگذارد، متعهد میشوم که خطاهای گذشته و بی‌قانونی و ظلم و فساد دیگر تکرار نشده بلکه خطاها از هر جهت جبران گردد، متعهد میشوم که پس از برقراری نظم و آرامش در اسرع وقت یک دولت ملی برای برقراری آزادی‌های اساسی برای انتخابات آزاد تعیین کنم تا قانون اساسی که خون بهای انقلاب مشروطیت است به صورت کامل بازهم درآید (توجه نمایندگان محترم راجب میکنم) تا قانون اساسی که خون بهای انقلاب مشروطیت است به صورت کامل به مرحله اجرا دربیاید همان چیزی بود که اغلب نمایندگان در اینجا فرمودید که هیچ نکته‌ای از قانون اساسی را نمی‌توانیم عمل نکنیم، بموجب این اعلامیه این پیام شاهانه، بموجب گفته‌های نمایندگان محترم چه مخالف، چه موافق این دولت مسئول کلیه اموری است که انجام میدهد زیرا این مسئولیت را هم مردم میخواهند و هم شاهنشاه می‌خواهند (صحیح است یا نیست) شاهنشاه واقعاً میخواهند قلباً و ماینداً قانون اساسی کاملاً رعایت شود دخالت مردم در امور مملکتی سبب می‌گردد

این دولت میخواهد خودش را اداره کند لازم است که بنده بعرض نمایندگان محترم برسانم که بخشنامه کردم به استانداران چون قبلاً رسم بر این بود که استاندار می‌نشست، مقامات انتظامی می‌نشستند تصمیم برای شهر می‌گرفتند، بخشنامه کردم استاندار یا فرماندار یا فرماندار نظامی هر که هست باضافه مقامات انتظامی از دویا سه نفر معتمد محلی نه معتمدینی که معذرت میخواهم دلال هستند بعلت اینکه خودش را نزدیک با استاندار بکند می‌رود پدر مردم را در می‌آورد من آنها را معتمد نمی‌دانم. به یکی یکی از آنها تلفن کردم. گفتم همه مشاغل محترم است اگر اسم نمی‌آورم خدای نکرده توهین بآن شغل نیست کسی که بازحمت برای خودش نان در می‌آورد برای من شریف و مقدس است حتی یک پینه‌دوز مثال زدم نه از لحاظ تحقیر شغل از لحاظ شرافتش حتی اگر او را مردم نماینده میدانند شما باید دعوتش کنید در انجمن شهرستان و سه نفر بانتخاب علمائی که در آن شهر هستند (احسن) اگر دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی در آن شهر وجود دارد نماینده آنرا هم شرکت دهید وضعیت شهر را بهم بگوئید و راهنمایی بخواهید، نان کم دارید، آب کم دارید امنیت ندارید آنها میتوانند راهنمائیشان بکنند در یک کمیسیون اقتصادی که پیروز در نخست‌وزیری داشتم از خیلی از اشخاص اقتصاددان دعوت کردم و واقعاً هم همه‌مان استفاده کردیم از آقایان نمایندگان مجلس هم دعوت خواهم کرد در حرفه خودتان بی‌ایید تشخیص بدهید و راهنمایی بفرمائید چون من دولتی هستم که شاهنشاه انتخاب کرده رئیس ستادشان بودم. یک بار سنگینی روی دوش خودم احساس میکنم واقعاً سنگین است در این موقع آنچه به عقلم می‌رسد می‌گویم امیدوارم باین وزرانی که انتخاب کرده‌ام طوری بشود که نخست‌وزیر شما وقت فکر کردن داشته باشد وقت ایتر داشته باشد که بگوید چکار بکنم بهتر میشود. همه‌اش بوزو کراسی و کاغذ بازی و امضاء کردن نباشد. و وقت زیادتر داشته باشم و بیایم اینجا بنشینم و از بیانات خانمها و آقایان نمایندگان بیشتر استفاده کنم البته امروز کمال استفاده را کردم برای اداره مملکت بیشتر استفاده کنم (آفرین). در این کمیسیونی که داشتم من از اطاق اصناف خیرنداشتم انتخابات آزاد اطاق بازرگانی را تصمیم گرفتم هیچ چیز منبعا تصبای نباشد همه چیز باید انتخابی باشد آن صنف بزاز یا بقال یا آهنگر یا نجار است که میدانند به چه کسی اعتماد دارد او باید با ما صحبت کند، هیچ چیز

انتصابی نیست و انتخابی است. از بین بردن پرونده‌های جریمه که برای اصناف بیچاره تهیه کرده بودند اینها تصمیماتی است که مردم از ما خواستند (آفرین) همانهایی که در نخست وزیر دعوت داشتند ما گفتند و واقعاً اگر اینها را دعوت نمی‌کردم من نمیدانستم، چون من دزد نیستم (صحیح است) دزد فکر و مال هم نیستم. اگر کسی بمن بدهد میگویم این مال فلانکس است! نه حالا، همیشه همینطور بوده است. من مایلم حتی از احزاب و افرادی که به این دولت رأی کبوت میدهند در کمیسیون های متفرقه نخست‌وزیری دعوت بشود و از افکار و پیشنهادات آنها استفاده کنیم (همه نمایندگان) اما محاکمه اشخاصی که کشور ما را باین روز و کشاندند، همانطوریکه جناب وزیر دادگستری در تلویزیون فرمودند محاکمه‌شان علنی است و من خواهش میکنم که هر کس نسبت به فرد متهم اطلاعات زیادتری دارد وزارت دادگستری ما را بیشتر مجهز کند (یکی از نمایندگان - بسیار خوب در اختیارتان میگذاریم) البته راجع بمقررات حکومت نظامی هم که فعلاً استدعا کردم بررسی شود که آیا میشود از قوانین دادگاههای نظامی استفاده بشود یا نه. باز هم برای اینکه خاطر دوستان عزیز را مستحضر بدارم اگر چنانچه در یک شهرستان در تهران، درجایی، امیدوارم که بتدریج و با کمک رهبران سیاسی، رهبران دینی، شامانمایندگان مردم، احتیاجی به اعمال قدرت نشود ولی فقط یک نکته را توضیح میدهم و آن اینکه مطمئن باشید که افسر درجه دار، سرباز در ژاندارمری، در شهرداری، در ارتش، خادم شما هستند. سادسیم آدمکشی ندارند و غلتش را گفتم مثالی بزنم در مشهد روز قبل از عید قربان فرماندار نظامی بمن اطلاع داد که علما می‌خواهند یک راه پیمائی عظیم براه اندازند. حکومت نظامی هم هست شما که نخست‌وزیر هستید چه می‌گوئید؟ جواب دادم اگر واقعاً مذهبی است اجرا کنند ولی اگر بنام مذهب بخواهند بلوا و شورش راه بیندازند، جنبه‌های سیاسی را توی کار بیاورند هیچ وجه اجازه ندهید بهر قیمتی که می‌خواهد تمام شود (احسن) بعد از ظهر تلفن کردم که آقایان علماء تعهد کرده‌اند که راه پیمائی ما واقعاً مذهبی است گفتم تعهدشان را قبول دارم، چون عالم دروغ نمی‌گوید ولی گفتم تو حاضر باش تا اگر نتوانستند تعهدشان را رعایت کنند و اجرا کنند، با تمام شدت و قدرت عمل کنید (چند تن از نمایندگان - بسیار کار خوبی کردید) من می‌خواهم هر چه در دلم هست با شامانمایندگان در میان

بگذارم، بهر حال فردای آرزو در مشهد دوست هزاونفر راه پیمائی کردند، نمایندگان مشهد اینجا تشریف دارند میدانند (نمایندگان مشهد - صحیح است) راه پیمائی کردند شتر هم کشتند و برگشتند و حتی یک تیر هم به هوا تیراندازی نشد.

اجاب - چون هدف مذهبی بود تیمسار!

نخست‌وزیر - من استدعا میکنم از احزاب، از دستجات سیاسی و از رهبران دینی هدفی اگر دارید اینطور انجام بدهید. من در مورد همین راه پیمائی پرسیدم، گویا اشخاصی که با هم راه نمی‌رفتند مأموریت داشتند که توی صفوف خود غریبه راه ندهند و اگر کسی را داخل دستجات خود دیدند که نمی‌شناسند و یا مقاومت آنها روبرو شدند بدهند به پاسگاه و یا بدهند به ژاندارمری و بهر حال از خودشان دور کنند.

صیوری یزدی - مردم در هر سینما و هر بانکی چند نفر مراقب گذاشته بودند که کسی آسیب نرساند.

نخست‌وزیر - من می‌خواهم طرز عمل این دولت را بشما بگویم تا بامن و اعضای دولت و طرز فکر آشنا شوید من عقیده دارم که واقعاً این سرباز و افسر مقدس ترین فرد روی زمین است (صحیح است) آخر این فردی که در تیراندازی کشته شده، آیا دشمن شخصی او بوده؟ آیا پول از او می‌خواست؟ آیا انتظار دیگری از او داشته است؟ اصلاً اسمش را می‌دانسته؟ پس چرا ایتکار را کرده است؟ برای حفظ سعادت و رفاه حال تعداد زیادتری از مردم بنابراین این فردی که با نهایت تقدس و با نهایت خلوص نیت دارد وظایف دینی و مملکتیش را اداره می‌کند و انجام میدهد برای همه ما مقدس است (صحیح است، احسن) نمایندگان محترم مجلس مطمئن باشید که شما ارتشی دارید، (ایتر چند روز پیش یکی از نمایندگان گفتم) که اگر جنگ خارجی با ما تحمیل شود، چون ما ملت صلح خواهی هستیم، می‌توانید متکی به این ارتش باشید حتی اگر بزرگترین دولت بخواهد با ما حمله کند. مگر اینکه یک وقتی علیه ما بمب اتمی مصرف کنند.

سلاحی که ما داریم، آموزشی که افسران و سربازان و درجه‌داران ما می‌بینند بگونه‌ای است که میتوان به آنها متکی بود. ما با آنها اطمینان داریم. و عملاً هم آنهاشان داده‌اند، ایمانشان را نسبت به پادشاه خود نشان داده‌اند در دنیا این را گفته‌اند که ارتش ایران واقعاً به شاهنشاه وفادار است. یعنی چه بشاه وفادار است؟ یعنی وطنش را میخواهد. شاه سبیل وطن من است. شاه سبیل فرد فرد

وطن من است. شما ملاحظه کردید که با کمال سر بلندی و افتخار هیچکس نتوانست در آن نفوذ کند. بنابراین اطمینان داشته باشید که من نمی‌خواهم نخست‌وزیر باشم و امیدوارم هر چه زودتر مدتش کوتاه باشد و من بروم سرکاری که بان عشق می‌ورزم. من عاشق اینکار نیستم، اینکار مأموریت است، مأموریتی که شاه و شما بمن میدهند و اگر الان بمن رأی بدهید به مأموریت ادامه میدهم و گرنه گفتم که من عاشق کار اصلی خود هستم بنابراین اگر در خاله هم باشم باز برای ارتش خدمت میکنم و مقاله می‌نویسم و راهنمایی میکنم (آفرین). یاهو سراهائی که دولتهایشان می‌دانند ما چه ارتشی داریم، در مالورهای ما دیده‌اند، تمام دول اینرا می‌دانند من حتی نمایندگانشان را هم دعوت کرده‌ام تا همه دولتهایشان بدانند که ما چه ارتشی داریم ولی بعضی محافظشان که وارد نیستند فکر می‌کنند چون - ایران شلوغ شده می‌توانند بقل یکی از نمایندگان برای ما تعیین تکلیف کنند. نمی‌دانند که ملت ایران روزی که خطری برای ایران پیش بیاید تمام این اختلافات را کنار می‌گذارد و پشت سر ارتش و ارتش پشت سر شاهنشاه می‌ایستد و خطر را دفع می‌کند و همه را نیست و نابود می‌کند (صحیح است) دوستان عزیز این ادعا نیست اگر می‌گویم می‌توانم اینکار را بکنیم، واقعاً می‌توانیم (احسن) بنابراین این یا وسرانیها که در بعضی کشورها میکنند اگر فلان آمد و فلان فلان شد، واقعاً مسخره‌ترین چیزی است که من می‌دانم دولتهایشان خبر دارند که ما چه جور هستیم و اگر لازم شد چه خواهیم بود. خیلی معذرت می‌خواهم مثل اینکه خیلی حرف زدم و وقتان را گرفتم. (نمایندگان - خیلی بیجا بود). از جناب آقای رئیس و تمام خانمها و آقایانی که این صبر را تحمل فرمودند و بر ایضاً توجه کردند تشکر میکنم ضمناً آقای دکتر مرشد وزیر بهداشتی برای من یادداشتی داده‌اند و مرقوم داشته‌اند که در اعصاب بیمارستانها، پزشکان اعصاب نکردند بلکه در نتیجه اعصاب و کم کاری بعضی از کارکنان بیمارستانها، پزشکان نمی‌توانستند آنطور که مایل بودند بیمار را معالجه کنند بنده بدین ترتیب مطالب را تصحیح می‌کنم، متشکرم. ضمناً از نمایندگان محترم تقاضای رأی اعتماد میکنم. (احسن، احسن)

۸- اخذ رأی اعتماد نسبت به دولت تیمسار ارتشبد علامرضا از هاری.

رئیس - خواهش میکنم دونفر از منشی ها برای اخذ رأی به محل نطق تشریف بیاورند.

(وسیله آقایان مهندس صائبی ووشمگیر منشی ها) اسامی نمایندگان به ترتیب زیر اعلام شد و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

خانمها و آقایان: رفعتی - ملکشاهی - شادمان - بسیج خلخالی - شیخ الاسلامی - طغیانی - تقوی - کاشفی - اوحدی - منصوریان - جلالیان - سالار جاف - قائمی - دکتر ضیائی - دکتر رفعت - هوشنگ ناظمی - سیفی - تولائی زاده امیر عشایری - دکتر مهر - غضنفری - اسکندری - صدیق زاده معتضدی - قاضی - منتظری - معینی - قراقرزلو - بهنیا - میر عرب رضی - دکتر خطیبی - کبیری - ایلخانی - میرزا قاسمی - پور بردباری - جعفری - کهن - سعید جوادی - دشتکی - ذوالفقاری - مظهری - اسحق نژاد - دکتر فروزین - ژاله ضرابی - بهره مند پزشکی - جهانشاهی - عباس میرزائی - صدر - دلخوش فومنی - مهندس دخت صنیع - پارسا - اسدی - شادلو - رحیمی - لاریجانی - تدین - تژده - قراقرزلو شجاعی - معززی - نصیری زاده پروین دخت سلیلی - طرفی - تیمسار بیات - محمد حسین غضنفری - درخشنده کمالی آزاد - مشیر - قاسم زاده آموزگار - بهارلو - خزیمه - جهانشاه افشار - دکتر عدل - اجاق - توکلی - راشدی - اشرفی - قوامی - دکتر افتخاری - لیوانی - دانشمند جعفر جوادی - قریشی - قادری - وزیر - دکتر چهارزی - دکتر محقق - قدس ایران عدیلی - دهقان - اعظمی - باوند پور - دکتر اربابی اناری - سعادت فرد - قراقرزلو - حاجتی - دکتر تجدد - اسکونی - آستانه ای - منصور صادقی - یگانه - زرگر زاده حاج باغلو - حیدر زاده قدس منیر جهانبانی - دکتر سواد کوهی - اخلاق پور - جوادی - ادیب مجلسی -

رئیس اردکانی - دهقان نژاد - پارسا مطلق - فاطمه نجمی نائینی - فرمان - دکتر بهادری - افتخار - مهدی شیخ - الاسلامی - ساری اصلانی - دکتر درودی - کاسمی - سلیمانی - فریده هاشمی - شیخ الاسلامی - بانه - آزمودم خانلو عشایری - بهنایی - ماحوزی - اسحق کاهکش - بارکزی - پیرزاده عطارد - دکتر رحمانی - دکتر شیروانی - قدسی - نوری - اسفندیاری - معینی - چاغروند - خسروی دارانی - ریگی - تقی زاده منتظری - اما آقایان - پری اباصلتی - موسوی ماکونی - کاظمی - هاشمی میانندوب - دانشی - لطیفه وحیدی - خلیل زاده شیرازی - عابدی - دکتر منصور - پروفیسور یغمائی - رهبر - مظفر جندقی - کاظم جزایری - سرهنگ زادم - سترک - دره شوری - عطائی - لبقوانی - فرخ لقا بابان - کمیلی زادم - کریم بخش سعیدی - یزدی -

فرهنگ بیگوند - ملک تاج برومند - قربانی نسب - وکیل کیلانی - بنی احمد - دکتر کیان - ظفری - دکتر طیبی - پزشکپورسانی - صبوری یزدی - نوری - شهساز - جلاچور - طلعت اسدی - اخباری - دکتر صدیق اسفندیاری - عصمت مشائی - دکتر دادفر - دکتر الموتی - نواب صفا - اهری - نوذر صادقی - کاظمی - دکتر عادل رانکوهی - دکتر ستاری - دکتر فیروز آبادی - شریفی - ابوالحسن عاملی - دکتر اعتمادی - بهار - سلیمی - شهابی - آشوریان - دولتی - سیف الله افشار - دکتر محمدی کوشکی - متولی - نیره ابتهاج سمعی - مجتبیائی - توتونچی افشار - تربتی - محمدیان - دکتر ستودم عالمی - دکتر رئیس - ویدا داودی - آصف مهین افشار - جوکار - دکتر جواد سعید - وشمگیر - دکتر رئیس - دکتر واحدی - حسن صائبی - هرزندی - خورشید - عبدالهادی آقایان.

(آراء گرفته شده شماره ۶ و نتیجه بقرار زیر اعلام گردید)
آراء موافق: ۱۹۱ رأی
آراء مخالف: ۲۷ رأی
آراء سفید به علامت امتناع: ۶ برگ (ممتنعین جمعا ۱۱ نفر)

رئیس - از ۲۲ رأی - ۱۹۱ رأی موافق، ۲۷ رأی مخالف و ۶ رأی ممتنع میباشد بنابراین بدولت ۱۹۱ رأی موافق رأی اعتماد داده شد. بنده هم به سهم خود بدولت تبریک عرض می کنم و امیدوارم در اجرای هدفهای ملی و میهنی که به عهده ایشان واگذار شده توفیق داشته باشند و در خدماتی که مورد توجه شاهنشاه و مردم است بتوانند وظایف خودشان را به نحو احسن انجام دهند. جناب نخست وزیر فرمایشی دارید بفرمائید.

نخست وزیر (تیمسار ارتشبد ازهاری) - با اجازه جناب رئیس و نمایندگان محترم از سروران و دوستان عزیز که به این دولت خدمتگزار رأی مرحمت فرمودند تشکر، و امیدوارم که شایسته این اعتمادی که به من کرده اند باشم. (عده ای از نمایندگان - هستید) و از درگاه خداوند هم همین را می خواهم که این شایستگی را به من بدهد که این رأی را که به من دادید بتوانم آن چه را که به خیر و صلاح مملکت عزیزمان است انجام دهم و از همه عزیزان تشکر می کنم و بازم در خاتمه از همه کمال تشکر را دارم (احسنت - احسنت)

موافقین - خانم ها و آقایان: آزمودم - هور آشوریان - آصف - عبدالهادی آقایان - اما آقایان - آموزگار - پری اباصلتی - نیره ابتهاج سمعی - اجاق -

ادیب مجلسی - دکتر اربابی اناری - اسعانی کاهکش - طلعت اسدی - محمد اسدی - اسکندری - اسکونی - اشرفی - اعظمی - باوند پور - دکتر اعتمادی - دکتر افتخاری - جهانشاه افشار - سیف الله افشار - مهین افشار جعفری - دکتر الموتی - امیر عشایری - اوحدی - سیف الدین اهری - ایلخانی - فرخ لقا بابان - بارکزی - باقرزاده - ملک تاج برومند - بسیج خلخالی - دکتر بنکدار پور - دکتر بهادری - بهار - بهارلو - بهنیا - بهنایی - بهره مند - بیات - محمد پارسا - پزشکی - پور بردباری - پیرزاده - دکتر تجدد - تدین - تربتی - تژده - تقوی لاریجانی - توتونچی افشار - توکلی - تولائی زاده - سالار جاف - دکتر جعفری - جلالیان - جندقی - جعفر جوادی - سعید جوادی - جوکار - قدس منیر جهانبانی - جهانشاهی - جلاچور - دکتر چهارزی - حاتمی - حاجتی - حیدر زاده امین - حیدری - خزیمه - خسروی دارانی - دکتر خطیبی - خلیل زاده شیرازی - خورشید - کتر دادفر - دانشمند دانشی - دکتر ویدا داودی - دکتر درودی - دولتی -

منوچهر دهقان - محمد دهقان نژاد - ذوالفقاری - راشدی - رئیس اردکانی - رحیمی لاریجانی - دکتر رفعت - رفعتی - ریگی - رهبر - زرگر زاده حاج باغلو - ثی ساری اصلانی - سترک - دره شوری - دکتر ستودم - سرهنگ زادم - سعادت فرد - سعادت قدس نیا - دکتر سعید سعیدی - پروین دخت سلیلی - دکتر سلیمانی سواد کوهی - حسینعلی سلیمانی - سلیمی - سیفی - شادلو - شادمان - ولوی - شریعت - شریفی - شهابی - عبداللطیف شیخ الاسلامی - مهدی شیخ الاسلامی - محمد رحیم شیخ الاسلامی - بانه صائبی - منصور صادقی - نوذر صادقی - صبوری یزدی - صدر - صدیق زاده - دکتر مهین دخت صنیع - ژاله ضرابی - دکتر ضیائی - طرفی - طغیانی - دولت آبادی - عابدی - عالمی - عباس عطائی - عباس میرزائی - دکتر غلامرضا عدل - قدس ایران عدیلی - عطارد - محمد حسین غضنفری - غلامرضا غضنفری لرستانی - دکتر فروزین - فرهنگ بیگوند - قادری - قاسم زاده - قاسمی - قرائی - قراقرزلو - قراقرزلو شجاعی - قربانی نسب - قریشی - قوامی - کاسمی - کاشفی - کبیری - درخشنده کمالی آزاد - کمیلی زادم یوسف کهن - دکتر کیان - دکتر صدری کیوان - لبقوانی لیوانی - ماحوزی - مانی - متولی - مجتبیائی - مجتهدی - دکتر محقق - محمد خانلو عشایری - محمدی دشتکی - محمودیان - عصمت مشائی - معتضدی - معززی - معینی - چاغروند - معینی قراقرزلو - ملکشاهی - دکتر منتظری - دکتر منصور - منصوریان -

موسوی ماکونی - دکتر بوذرجمهر مهر - میرزآلو - میر عرب رضی - ناظمی - فاطمه نجمی نائینی - نصیری زادم - نظمی - محمد نوری - مجتبی نوری - نوری اسفندیاری - دکتر واحدی - لطیفه وحیدی - وزیر - وشمگیر - وکیل کیلانی - هاشمی میانندوب - پروفیسور یغمائی - یگانه - فریده هاشمی.

مخالفتین آقایان: اسمعیل نواب صفا - عنایت الله قائمی - محسن پزشکپور - پرویز ظفری - دکتر جعفر عادل رانکوهی - احمد بنی احمد عباس اخباری - دکتر دارپوش شیروانی - محمود تقی زاده منتظری - شهباز شهساز - غلامرضا اخلاق پور - جلال پارسا مطلق - محمد حسین اسحق نژاد - سید برتضی مشیر - علی اصغر مظهری - محمدصادق افتخار - دکتر محمد ستاری - دکتر سید حسین طیبی - دکتر کاظم رحمانی - منوچهر یزدی - سید محمد جزایری - دکتر علی صدیق اسفندیاری - دکتر علی اکبر فیروز آبادی - محمدصادق فرمان - ابوالحسن عاملی - نورا الله قدسی - مهدی آستانه ای.

ممتنعین آقایان - دکتر ملک منصور اسفندیاری - سید کاظم جزایری - اشرف حریری - دلخوش فومنی - دکتر فرزاد امیری - رضوی نژاد صوبه سرانی - صائب - قاضی - کاظمی - دکتر محمدی کوشکی - هرزندی -

۹ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون محاسبات راجع به طرح قانونی اصلاح ماده ۳ بودجه سال ۲۵۳۷ (۱۳۵۷) مجلس شورای ملی.

رئیس - نمایندگان محترم، در دستور جلسه امروز اصلاح بودجه سال ۱۳۵۷ مجلس شورای ملی مطرح است که قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون محاسبات به مجلس شورای ملی

کمیسیون محاسبات در جلسه مورخ ۱۳۵۷/۸/۲۹

با حضور هیئت کار پردازان طرح قانونی اصلاح ماده ۳ بودجه سال ۲۵۳۷ (۱۳۵۷) مجلس شورای ملی را که بشماره ۱۱۵۳ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی شرح زیر تصویب کرد.

اینکه گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم بیدارد.

طرح قانونی اصلاح ماده ۳ بودجه سال ۲۵۳۷ (۱۳۵۷) مجلس شورای ملی

ماده واحده - ماده ۳ بودجه سال ۲۳۵۷ (۱۳۵۷) مجلس شورای ملی و تبصره های آن لغو و ماده زیر جانشین

آن میشود.

ماده ۳ - بکاربرداری مجلس شورای ملی اجازه داده میشود آئین نامه استخدام کارکنان مجلس شورای ملی را تهیه و پس از تصویب هیئت رئیسه طبق جدول پیوست از تاریخ ۱۳۵۷/۱۰/۱ بموقع اجرا بگذارد.

تبصره ۱ - از تاریخ اجرای این ماده واحده ماده ۵ بودجه سال ۲۵۳۷ (۱۳۵۷) مجلس شورای ملی لغو میشود
تبصره ۲ - کارکنان شاغل فعلی مجلس شورای ملی با احتساب سنوات خدمت و اشل حقوق و ترفیعات در هر پایه (رتبه) تابع احکام این آئین نامه خواهند بود.

تبصره ۳ - سایر مواد بودجه سال ۲۵۳۷ (۱۳۵۷) تا زمانیکه لغو نشده کماکان بقوت خود باقی است.

مخبر کمیسیون محاسبات اسمعیل نواب صفا
رئیس - آقای مخبر کمیسیون محاسبات خواهش می کنم توضیح بفرمائید.

نواب صفا (مخبر کمیسیون محاسبات) - همکاران گرامی همانطور که استحضار دارید کارکنان مجلس شورای ملی یکی از صادق ترین و صمیمی ترین و مستحق ترین کارمندان دولت هستند (صحیح است - احسنت) که استحقاق همه گونه سپاس و تشویق و تشکر را دارند، البته معذرت می خواهم از این که کلمه مستحق را بکار بردم، مدت چهار سال است که بنده عضویت کمیسیون محاسبات را دارم و در این مدت عده ای از همکاران عزیز که در این کمیسیون عضویت داشته اند و ریاست کمیسیون را هم آقای اهری همکار بسیار عزیز و ارجمند ما عهده دار بودند در این مدت کمیسیون محاسبات تلاش داشت که برای کارکنان مجلس شورای ملی یک آئین نامه استخدامی تهیه بشود که واقعاً در شان کارکنان مجلس شورای ملی باشد،

در مجلس شورای ملی همیشه قبل از این قانون استخدام که در مملکت اجرا میشود سعی میشد که کارکنان و کارمندان با اشل حقوق آبرومندی خدمت کنند و با گرانی و وضعی که در مملکت پیش آمده بود حتی در بعضی از سازمانها و وزارتخانه ها حقوق و وضع استخدامی شان خیلی بیشتر و بهتر از کارکنان مجلس بود و ما از آغاز کار کمیسیون محاسبات تلاش کردیم که این آئین نامه تهیه بشود یکبار هم تهیه شد ولی الان که ریاست مجلس شورای ملی بعهده جناب آقای دکتر سعید است و همه ما میدانیم که ایشان چقدر علاقمند هستند به رفاه کارکنان مجلس و با بلند نظری باین مسایل می اندیشند (صحیح است)

تصمیم گرفتند که در این آئین نامه اصلاحاتی بعمل آید و همانطور که میدانید این ماده واحده بعنوان اصلاح ماده سه بودجه سال ۱۳۵۷ مجلس شورای ملی تقدیم شده است البته باید مقدماً عرض کنم که کلمه نهائی که در اینجا ذکر شده است باید حذف شود ضمناً علاوه بر تشکر از طرف خودم و اعضای کمیسیون محاسبات از کلیه کارکنان مجلس شورای ملی و کسانی که شبانه روز این جا با صمیمیت کار می کنند (احسنت) مأموریت دارم به استحضار برسانم که طبق رسیدگی هایی که به امور مالی و محاسباتی مجلس شده و اظهار نظری که همکاران من تمامشان تأیید کردند و کار منظم کارکنان اداره کل امور مالی که صادقانه خدمت کرده اند وظیفه خودم میدانم در این ساحت مقدس از همه آن ها و مدیر کل امور مالی آن تشکر کنم، در ماده واحده می گوید که «ماده ۳ بودجه سال ۱۳۵۷ مجلس شورای ملی و تبصره های آن لغو و ماده زیر جانشین آن میشود، ماده ۳ عبارت است از این که عرض می کنم، قانون قدیم راجع به اشل حقوق و جداول خدمت بوده است که چون اصلاح میشود این ماده حذف میشود و هم چنین در ماده پنج که راجع به کارکنان غیر لیسانسیه بوده که حقوق کارمندان لیسانسیه حقوق می گرفتند که در آئین نامه جدید، تعیین تکلیف دیگری برای آن ها منظور شده است. باری دیگر از کلیه کارکنان مجلس شورای ملی که در این مؤسسه کار می کنند از کوچکترین تا بالاترین کارمند و از طرف کمیسیون محاسبات و از طرف خودم سپاسگزاری کنم و امیدوارم که مورد قبول واقع بشود. متشکرم (احسنت - احسنت)

رئیس - آقای دکتر دادفر بفرمائید.

دکتر دادفر - بنده ضمن تشکر از هیئت محترم رئیسه مجلس و کمیسیون محاسبات که بعد از تذکرات عدیده برای تعیین تکلیف کارکنان مجلس که به حق از منظم ترین و صدیق ترین و بهترین و امین ترین کارمندان دولت ایران هستند (صحیح است) در این جا دو مطلب را به استحضار میرسانم. چون این مطلب را چندین بار تذکر داده ام و اقداماتی هم شده است و امیدوارم در این مدت کوتاه و در این اجلاس جدید لافل برای مجلس شورای ملی فکری بشود اولاً این را من متوجه نشدم که اگر این طرحی است که آمده شور اول لایحه است یا شور دوم، چون بهر حال هر طرحی و هر کمیسویی تابع نظامات

عمومی آئین نامه است و تصور میکنم که این شور اول است تذکر دیگر بنده این است که بنده به کرات عرض کرده ام که مجلس شورای ملی مثل تمام مجالس دنیا باید از جهات مدیریت داخلی و کارکنان آن اول یک سازمانی داشته باشد اگر می خواهیم تکلیف کارکنان را با آئین نامه معین کنیم و به آن ها مثل حقوق و ترفیع و یا اشل بدهیم و یا کسی به پست بالاتری می رود باید این ترفیع متناسب با اشتغال در پست قبلی باشد و معلوم شود که مجلس شورای ملی دارای یک سازمانی است و از نظر کارمند خیلی محدود است و در حدود پنجاه یا شصت نفر کارمند دارد آیا در این جا چه سمت هایی وجود دارد و دارنده آن باید دارای چه شرایطی باشد و کارکنان آن بر طبق قوانین و مقررات آن در موضع خودشان قرار بگیرند آن ها هم که استخدام میشوند بر سبیل احتیاج استخدام بشوند و بر مبنای احتیاج به سمت های مورد نیاز باشد. لذا الان که کمیسیون محاسبات همت کرده و میخواهد نسبت به این کار تلاشی بکند و بررسی کند، کار مشکلی نیست ما نظامنامه ترفیعات داخلی مجالس دیگس را هم داریم

بنده استدعا میکنم هیئت رئیسه توجه بفرمائید برای مجلس شورای ملی و کارکنان اداری و غیر اداری اصولاً یک سازمان اداری بنویسند و آئین نامه ای که تنظیم می فرمائید منطبق با آن سازمان باشد که این کار برای همیشه در مجلس تمام شود که سمت ها و مشاغل احیاناً بر سبیل اتفاقات به یک کسی واگذار نشده باشد یا بر سبیل داشتن دوست و آشنا و غیره و ذلک و مطلب سومی که میخواستم اینجا تذکر بدهم هر بار احیاناً در مورد

استخدمین رسمی کشوری اضافه حقوق هایی پیش می آید یا هیئت رئیسه ناچار میشود به تبعیت از این قوانین و متناسب با آن جهت کارمندان مجلس شورای ملی هم تصمیم بگیرند. من تقاضا میکنم چون بنا به پیشنهاد دولت در مورد حقوق و ضریب حقوقی و سایر مزایای مستخدمین رسمی کشوری مجلس اتخاذ تصمیم خواهد کرد لا اقل بنده نمیگویم کمتر یا بیشتر متناسباً با آن حقوق ها و افزایش ها نسبت به افزایش حقوق کارکنان مجلس هم توجه بشود البته هیئت رئیسه با اختیار قانونی که داشته اند تا به حال این توجه را کرده اند ولی این تذکر قانونی را میدهم که اگر برای کارکنان مثلاً در بخش دولتی ضریب ۸۰ به ۹۰ از اول مهرماه رعایت شد این ترمیم در

مجلس شورای ملی هم از همان تاریخ رعایت بشود (صحیح است) امیدوارم با صلاحیت کافی و کاملی که همه نمایندگان محترم در هیات رئیسه و در کمیسیون محاسبات دارند برای مجلس شورای ملی ایران یک سازمان قانونی که بتصویب مجلس برسد تهیه و تدوین بشود و بر این اساس استخدام افراد واجد شرایط با ضوابط مشخص تهیه شود که کارها به نحو بهتری صورت گیرد مثلاً چون در مجلس فعلاً ماشین نویس یا مترجمی که فرانسه بداند نیست من نتوانستم جوابی را که باید به یک کشور فرانسوی زبان بنویسم تهیه کنم و جهت یک میهمان خارجی که آمده بود در مجلس کسی که بفرانسه بتواند با او صحبت کند نبود مجلس باید سازمان داشته باشد استدعا میکنم توجه بفرمائید.

رئیس - از توضیحات جناب دادفر متشکرم و برای اطلاع جناب دکتر دادفر و سایر همکاران باید عرض کنم که نظرایشان تأمین شده است سازمان های مختلف مجلس و پرسنل هایی که احتیاج دارد، در هیئت رئیسه مطرح شده که چند نفر باید داشته باشیم به استحضار خانها و آقایان باید برسانم که مجدداً ابلاغ برایشان صادر خواهد شد. مطلب دیگر که اشاره کردید صحیح است در مجلس احتیاج به راهنا داریم احتیاج به ماشین نویس داریم که اینها همه ترتیبش داده شده و علاوه بر آن راجع به روابط عمومی و تاریخ شرویط و اسناد مجلس تصمیماتی اتخاذ شده که متعاقباً به عرض نمایندگان محترم خواهد رسید ولی برای تعیین سازمان اداری و تعیین ضرایب شغلی و سایر مسایل مطرح در هیات رئیسه گروهی انتخاب شده اند از کاربردان و دو نفر از منشی ها، آقای خورشید و آقای آقایان و همچنین آقای دکتر اعتمادی زیر نظر آقای دکتر الموتی این کارها را انجام میدهند خواهش میکنم برای روشن شدن ذهن نمایندگان محترم آقای دکتر الموتی هم توضیحاتی بفرمائید.

دکتر الموتی - در شرایط فعلی چون میدانم که همه نمایندگان محترم علاقه کامل به رفاه و آسایش کارکنان مجلس دارند و همه این مورد را کراً توصیه فرموده اند (صحیح است) اجازه بفرمائید چند دقیقه وقتان را هم صرف اینکار بکنیم. از روزیکه این هیئت رئیسه انتخاب شد، جناب دکتر سعید در هیئت رئیسه مطرح فرمودند که کارکنان مجلس در گذشته به علل محدودیت ها و محرومیت هایی که داشتند ما سعی کردیم در اسرع وقت

این محرومیت‌ها را جبران کنیم و بهین دلیل در جلسه اول هیئت رئیسه تصمیم گرفته شد از نظرمالی کمکی بشود و بعد در جلسه‌ای که با حضور تمام کارکنان مجلس، جناب رئیس و بنده تشکیل شد مشورت کردیم و با نظر اعضاء کادر اداری مجلس مطالبی تهیه شد و یادداشت کردیم و کمیسیونی تشکیل شد با شرکت جناب دکتر اعتمادی و جناب حیدری و همه شرکت کنندگان در کمیسیون اظهار نظر کردند و یک طرحی از نظر استخدامی تهیه شد و یک چارتری که طبقه کارکنان مجلس را هم مشخص کرد. بعد از تمام تصمیمات باز مافکر کردیم که احتمال اینست که خدای نکرده در گروه‌های مختلف ایجاد عکس العمل بکند. از هر گروهی نمایندگان خواستیم و آنها طرحهایی را که تهیه کرده بودیم با اتفاق آراء تصویب کردند و تأیید کردند باز هم اگر نظر و پیشنهادی هست الان که این چارت با اجرا در نیامده تشریف بیاورید و ملاحظه بفرمائید و نظر بدید راجع به روابط عمومی و ماشین نویسی‌ها و نامه‌رسانها و چاپخانه همه تحت بررسی است ظرف مدت کوتاهی انجام خواهد شد (احسن) وضع کارکنان مجلس را با سایر کارکنان دولت مقایسه بکنید. هیچ مزیتی از نظر مالی ندارند بدی آب و هوا، خرج سفر و سایر مزایا را ندارند، مسافرت نمیروند، تمام وقت اینجا هستند ما تمام اینها را در نظر گرفتیم و سعی میکنیم که وضع کارکنان مجلس ممتاز از سایر سازمانها باشد (احسن).

رئیس - درست چهار ساعت از وقت جلسه امروز گذشته و طبق آئین نامه وقت ما تمام شده است در صورتیکه برای ادامه مذاکرات خانمها و آقایان موافق باشند که نیم ساعت وقت جلسه را تمدید کنیم خواهش میکنم قیام فرمایند (همه برخاستند) تصویب شد کلیات لایحه مطرح است آقای مظهری بفرمائید.

مظهری - بنده میخواستم تشکر کنم از آنچه در جهت رفاه کارکنان مجلس میشود ولی جناب رئیس یک نکته مهم که دو سال پیش آقای دکتر عاملی تهرانی تذکر دادند چون چارت سازمان مطرح است، یکی از چیزهایی که مجلس بیش از هر چیز احتیاج دارد آرشيو است. مادر هر زمینه احتیاج بان پیدا می‌کنیم. بخصوص در کمیسیون بودجه بودم فرض می‌کنیم دولتی می‌آید مجهز به همه اطلاعات و آمار و ارقام و مسائلی مطرح بکنند که بنده انگشت زوی هر کدام بخواهم بگذارم هیچ گونه دسترسی و آگاهی و اطلاع به منابع آنها و پستوانه‌ای وجود ندارد (صحیح است) مجلس احتیاج

به آرشيو دارد. من نمیتوانم از میزان برق یا مسائل مختلف مملکت اطلاعاتی داشته باشم و به استناد صحبت کنم هر آزاری و اطلاعاتی که بیاورند ناچاریم درست قبول کنیم و الا ان هم اذعان میکنیم که اشتباه بوده و در جهت منافع مردم نبوده است من استدعا میکنم که این مسئله آرشيو و جمع‌آوری اطلاعاتی در همه زمینه‌ها مورد توجه حتمی قرار بگیرد بنده نمی‌خواهم عرض کنم که میلیونها تومان هم میدهند و هیچ فایده‌ای هم ندارد در درجه اول مجلس یک آرشيو لازم دارد، مجهز به همه مدارك و آمار و ارقام صحیح که برای مجلس شورایی ضروری است ولی بهر حال آنچه در جهت کارکنان شده مورد تأیید و تشکر است.

رئیس - خواستم بعرض مجلس برسانم که برای تمام اسناد و مدارك مجلس شورایی و آرشيو آن و ایجاد یک نشریه ماهانه که اخبار مجلس شورا و کمیسیونها در آن درج شود جناب آقای دکتر وحیدنیا مدیر مجله وحید در نظر گرفته شده‌اند (مبارك است بسیار خوب انتخاب شده است) که امیدوارم با همکاری که خود نمایندگان خواهند فرمود این مسائل که گفتند ضروری است انجام بگیرد. آقای بهار بفرمائید

حبيب بهار - (کارپرداز مجلس شورایی) - جناب مظهری و جناب دکتر الموسی توضیحاتی دادند که در تکمیل آن لازم

دیدم مطالبی را بعرض آقایان برسانم اولاً در سازمانی که مجلس در گذشته داشته تصدیق نمی‌فرمائید طبیعی است و این حق را باید داد به کسی که رئیس مجلس و مسئول اداره آن هست سلیقه خودش را در سازمان دادن مجلس بکاربرد حالا این سازمانها بصورت صحیح باشد یا بصورتی باشد که با سایر سازمانها مطابقت نداشته باشد کاری نداریم ولی حالا که این مسئولیت به عهده این هیئت رئیسه گذاشته شده امیدواریم بصورت صحیحی انجام بشود این سازمان برحسب علاقه جناب دکتر سعید که دستور فرمودند هیئت مأمور بشود سازمان جدید را تهیه و بعد پیاده کنند بوسیله عده‌ای از همکاران من در کار برداری تصمیمی گرفته شد و سازمانی به مجلس داده شد البته از کسانی هم که در این امر تخصص کافی داشته مخصوصاً از جناب آقای دکتر اعتمادی استفاده شد و سازمانی تهیه شد در مورد آرشيو جناب رئیس هم از روز اول این اظهار علاقه را فرمودند که در یکی از اطاقها قفسه‌های مخصوصی ساخته و نصب شود که دستور داده

شد بسازند و در آنجا این آرشيو برای آینده بوجود می‌آید مطلب دیگر که بایستی بدانید کتابخانه مجلس یکی از کتابخانه‌های غنی مملکت است و میتوانم بگویم از نظر کتب خطی که در کتابخانه مجلس است مایک گنجینه‌ای داریم که این راهم جناب رئیس تصمیم گرفتند برای حفظ کتب خطی که منحصر به فرد است گنجینه‌ای تهیه شود که نسوز باشد و اگر خدای نکرده اتفاقی افتاد و طعمه حریق شد این کتابها محفوظ بماند این سازمانی که حضورتان عرض کردم داده شده است بر اساس نیاز فعلی مجلس شورایی است و تعداد افرادی راهم که کم داشتند از کارمندی که در حزب مشغول کار بودند اولویت داده شده و استخدام شده و بطوریکه ملاحظه فرمودید مشغول کار شدند بهر حال آنچه که مسلم است و بنده میتوانم اطمینان بدهم اینست که بایک ضوابط صحیح این سازمان داده شد و بخاطر اینکه آینده این کارکنان مجلس تابع سلیقه رئیس وقت مجلس نباشد یک آئین نامه استخدامی هم مشغول تهیه هستیم با نظر صاحب نظران که تمام شده و همانطور که جناب سعید فرمودند این آئین نامه استخدامی بصورتی خواهد بود که تمام کارکنان و کارمندان مجلس شورایی را متمایز از سایر کارکنان و کارمندان در کشور بکند.

رئیس - در کلیات لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شور ماده واحده رأی می‌گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟

رحیمی لاریجانی - کلمه «نهائی» باید از ماده ۳ جدید حذف بشود

رئیس - حذف میشود آقای دکتر اربابی فرمایشی دارید بفرمائید

دکتر اربابی - در کلیات عرایضی داشتم رئیس - بفرمائید

دکتر اربابی - جناب آقای رئیس همکاران محترم دریغم آمد مطلبی را که با این ماده واحده و موضوع آن در ارتباط است عنوان نکرده باشم ضمن تأیید صحبتهای همه همکاران محترم من از مسافرت یکماهه تیر ۱۳۵۷ که به چهار کشور اروپائی داشتم از چهار پارلمان دانمارك، فرانسه، اتریش، وانگستان بازدید و بررسی کردم، نکات بسیار جالبی در امکانات و نحوه اداره کار

مجلس‌ها از نظر مدیریت دیدم یکی مربوط است باینکه در برخی از این پارلمانها یک سالنی وجود داشت بنام سالن مطبوعات که تمام مطبوعات آن کشور و تمام نشریات روز در آنجا در معرض استفاده نمایندگان قرار داشت. پیشنهاد میکنم اگر ایجاد چنین سالنی ممکن بوده باشد مجلس ما هم دارای سالن مطبوعات باشد تا در آن نسخی از همه مطبوعات و نشریات روز کشور و امکاناً نشریات روز مفید کشورهای خارج در دسترس نمایندگان گذاشته شود.

مطلب دوم مربوط است به اینکه در پارلمان فرانسه برای هر کدام از نمایندگان یک نفر همکار مجلس و یک نفر منشی اختصاصی استخدام شده است این همکار و منشی دارای شرایط تحصیلاتی کافی هستند که میتوانند به نماینده کمک بکنند شاید این موضوع برای ما بیک مقدار بعید به نظر برسد ولی احساس میکنم که شیوه کار ما همان شیوه‌ای است که در ۶۰-۷۰ سال گذشته مرسوم بوده است من پیشنهاد می‌کنم بخاطر حجم کار روی این پیشنهاد بررسی بشود اگر صلاح بود برای این هم تصمیم گرفته شود ضمناً اطلاع مجلس شورای ملی میرسانم که باعتبار بررسی‌هایی که در چهار پارلمان یاد شده نموده و مدارك جالبی گردآوری کرده‌ام نظریات بسیار مفید و ارزشمندی در بهبود کار نمایندگان و کارکنان مجلس مان بدست آورده‌ام که در صورت لزوم تقدیم هیئت محترم رئیسه خواهم کرد - از توجه حضار محترم سپاسگزارم.

رئیس - بسیار پیشنهادهای خوبی است، به ماده واحده و کلیات آخر آن رأی می‌گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. به دولت و کارپردازی مجلس شورای ملی ابلاغ میشود.

۱- قرائت چند طرح.

رئیس - سه طرح از طرف عده‌ای از نمایندگان در جلسات قبل رسیده بود که اکنون قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی نظر باینکه قانون حفظ و گسترش فضای سبز و جلوگیری از قطع بیرویه درخت مصوب ۱۳۵۲/۵/۱۱ از لحاظ عملی متضمن مشکلاتی است که تا این تاریخ مانع اجرای دقیق و صحیح آن در سراسر کشور شده و از طرفی محدودیت‌ها و وظایفی که برای مالکان اشجار در این قانون پیش‌بینی شده صرفنظر از مشکلات اجرایی

مخالف و مغایر با اصل احترام بمالکیت بنظر میزند و اصولاً همدنی که از بدایت امر از تصویب و اجرای این قانون متصور بود، هیچگاه حاصل نخواهد شد، طرح زیر را بصورت ماده واحده با قید یک فوریت از طرف فراکسیون آزاد مجلس شورای ملی برای تصویب تقدیم مینماید:

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون، قانون حفظ و گسترش فضای سبز و جلوگیری از قطع بیرویه درخت مصوب ۱۳۰۲/۵/۱۱ ملغی است.

علی احمد خورشید - عبدالهادی آقاییان - حسن اوحدی - پیرزاده - علی اکبر معتمدی - پرویز فرهنگ - علی نظمی - تولائی زاده - درخشنده کمالی آزاد - عبدالعباس طرئی - طلعت اسدی - معینی قراگزلو - محمدحسین رهبر - فاطمه نجیمی - دکتر حسن علی محقی - دکتر محمود ضیائی.

ریاست معظم مجلس شورای ملی

چون ماده ۱۲ قانون گسترش کشاورزی در قطب های کشاورزی از هر جهت موجب ناراحتی و تضییع حقوق عده بیشماری از کشاورزان و موجب رکود امور کشاورزی شده و میشود ماده واحده ذیل پیشنهاد میشود. از تاریخ تصویب این ماده قانونی ماده ۱۲ قانون گسترش کشاورزی و تبصره های آن در قطب های کشاورزی ملغی و دولت چنانچه در نقاطی نیاز به وجود قطب کشاورزی داشته باشد مجوز قانونی آنرا در مجلس تقاضا خواهد کرد.

مجتبی عالی - سیف اله افشار - منوچهر بهارلو - هرزندی - حسن قرائی - دکتر سواد کوهی - ناصرالدین باقری - نور علی شهابی - شیخ الاسلامی بانه - دکتر فروزین - مسلم قریشی - اعظمی باوندپور - معینی قراگزلو - قدس منیرجهانبانی - اخباری - محمدرضا وکیل گلانی - کتر مرتضی قلی کیان - ابوالحسن عاملی - یگانه.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

چون کمیسیون مندرج در ماده ۶ قانون اصلاح قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع تصمیمات غیر عادلانه در مورد تشخیص اراضی جنگلی و غیره اتخاذ نموده و بلحاظ قطعی بودن نظریه این کمیسیون ظلم فاحشی بعدهای بعمل آمده لذا بموجب این طرح پیشنهاد مینمائیم اولاً تصمیم کمیسیون مزبور قابل رسیدگی پژوهشی در دادگاه استان باشد ثانیاً کسانی که از نظریه این کمیسیون که تاکنون صادر شده شاکیه می توانند از تاریخ تصویب این طرح ظرف یکسال شکایت پژوهشی خود را به دادگاه استان مربوطه مطرح نمایند.

دکتر صدیق اسفندیاری - ناصر نوربخش - سیف الله افشار - منصور صادقی - محمد حسین اسحق نژاد - حسن قرائی - دکتر حسین تجدد - دکتر سواد کوهی - محمد حسن دلخوش فومنی - دکتر ابوالهدی - دکتر درودی - رحیمی لاریجانی - دکتر هرمز پیشوائی - کاظم اسکوئی - رضوی نژاد - نیره ابتهاج سمعی - دکتر ستاری - دکتر فروزین - محمود تقی زاده منظری - یدالله توتونچی افشار - دکتر عادل - اشرف حریری - شیخ الاسلامی بانه.

رئیس - این طرحها به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۱- پایان جلسه.

رئیس - با اجازه خانها و آقایان جلسه امروز را ختم می کنیم دستور و موقع جلسه آینده بعداً به اطلاع همکاران خواهد رسید.

(جلسه در ساعت سیزده و سی و پنج دقیقه پایان یافت)

رئیس مجلس شورای ملی - دکتر جواد سعید

سئوال از وزارت کشور بوسیله آقای دکتر حسین طبیب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

متأسفانه حسب گزارش رسیده از بوشهر که حوزه انتخابیه اینجانب میباشد روز گذشته (چهارشنبه ۱۳۰۷/۸/۱۷) کارکنان اداره بهداری و بهزیستی و دانش آموزان بوشهر در حالیکه با نهایت آگاهی و هوشیاری و ستانت تظاهرات آرام و راه پیمائی داشته اند بدون هیچگونه سبب موجهی مورد شلیک نیروهای انتظامی قرار میگیرند. تا آنجا که به اینجانب خبر رسیده است دو تن از تظاهر کنندگان کشته شده و گروهی نیز مجروح میشوند با توجه به اینکه هیچگونه دلیل موجهی برای این اقدام وجود نداشته و حتی منطقه بوشهر هم خارج از شمول اعلام مقررات حکومت نظامی میباشد خواهشمند است مقرر فرمایند جناب آقای وزیر کشور در اسرع وقت در مجلس شورای ملی حضور یابند و پاسخ دهند.

۱- سبب این تیراندازی بر روی مردمی که با آگاهی و هشیاری تظاهرات آرام داشته اند چه بوده است؟

۲- برای شناسائی و تعقیب مسئولین امر چه اقدامی صورت گرفته است؟

۳- برای جلوگیری از تکرار چنین حوادث چه تمهیداتی در نظر گرفته شده است؟

با احترام نماینده مجلس شورای ملی - دکتر حسین طبیب